



тел. (84362) 2-31-33, 2-31-44, факс (84362) 2-31-74, e-mail: [saba@tatar.ru](mailto:saba@tatar.ru), [www.saby.tatarstan.ru](http://www.saby.tatarstan.ru)

№ 119 17.01.2022дан

№ \_\_\_\_\_ от \_\_\_\_\_

## КАРАР

«Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау турында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 32 статьясы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 4 өлеше, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 15 статьясындагы 5 өлеше нигезендә, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары вәкаләтләренең муниципаль районнарның жирле әһәмияттәге мәсьәләләре булуын һәм авыл жирлекләре территорияләрендә муниципаль районның жирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителүен исәпкә алыш, һәм үткәрелгән гавами тыңлаулар йомгаклары буенча, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советы КАРАР БИРДЕ:

1. «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау турында» 2017 елның 13 июнендәге 148 номерлы каарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге каарарны «Интернет» мәгълумат-телекоммуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасының Хокукый мәгълуматлар турындагы <http://pravo.tatarstan.ru> рәсми порталында һәм Саба муниципаль районының <http://saby.tatarstan.ru> рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

Саба муниципаль  
районы Башлыгы

Р.Н. Минниханов

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫЦ  
«ЮЛБАТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ»  
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕЦ

**ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ  
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

1 Том

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ  
ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ҺӘМ АНЫ КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ

2021 ел

## **ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺЭМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛЭРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫНЫЦ СОСТАВЫ**

Документлар составына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берэмлэгэнэц җирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэре керэ:

1. Составында текст өлеше:

Кереш.

- 1 Том. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэрэн куллану һэм аңа үзгэрешлэр керту тәртибе;

-2 Том. Шэһэр төзелешен зоналаштыру карталары. Шэһэр төзелеше регламентлары.

2. Составындагы график өлеше:

-Шэһэр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

-Шэһэр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядэн файдалануныц махсус шартлары булган зоналар.

3. Кушымта:

- Территориаль зоналар чиклэрे турыйндағы белешмэлэр.

# ЭЧТЭЛЕК

КЕРЕШ .....	5
I ОЛЕШ ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӨМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛӨРЕН КУЛЛАНУ ТӨРТИБЕ, ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӨМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛӨРЕН ҮЗГӨРЕШЛЭР КЕРТУ ТӨРТИБЕ.6	6
I БҮЛЕК. Гомуми нигезлэмэлэр .....	6
1 статья. Жир куллану һөм төзелеш кагыйдэлэрндэ кулланыла торган төп төшөнчлэлэр .....	6
2 статья. Жирдэн файдалану һөм төзелеш кагыйдэлэрен керту нигезлэре, билгелэү һөм составы .....	8
3 статья. Жирдэн файдалану һөм төзелеш турында мэгълүматның ачыклыгы һөм һөркем файдалана алырлык булуы .....	9
4 статья. Жирдэн файдалану һөм төзелеш кагыйдэлэрэ үз көченэ керэ .....	10
5 статья. Жирдэн файдалану һөм төзелеш кагыйдэлэрен бозган очен жаваплылык.....	10
II БҮЛЕК. Жирле үзидарэ органнары жирдэн файдалануны һөм төзелешне җайга салу турында нигезлэмэлэр.....	10
6 статья. Жирле үзидарэ органнары вэкалэтлэр.....	10
7 статья. Жирдэн файдалану һөм төзелеш кагыйдэлэрэ проектын эзэрлэү комиссиясе.....	11
8 статья. Элек барлыкка килгэн хокукларга кагылышлы гомуми нигезлэмэлэр.....	11
9 статья. Территориаль зоналар.....	12
10 статья. Шэхэр төзелеше регламентлары һөм аларны куллану.....	12
III БҮЛЕК. Физик һөм юридик затлар тарафыннан жир кишэрлеклэрнэн һөм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсэтийн файдалану төрлөрен үзгөртү турында нигезлэмэлэр.....	14
11 статья. Жир кишэрлеклэрнэн һөм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсэтийн файдалану төрлөрен үзгөртү төртиб.....	14
12 статья. Жир кишэрлеклэгэн яисэ капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсэтийн ителгэн төренэ рөхсэтийн бирү төртиб.....	15
13 статья. Рөхсэтийн төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкциялэүнен чик параметрларыннан кире тайпылууга рөхсэтийн бирү төртиб.....	16
IV БҮЛЕК. Жирле үзидарэ органнары тарафыннан территорияне планлаштыру документларын эзэрлэү турында нигезлэмэлэр.....	18
14 статья. Территорияне планлаштыру документларына гомуми талэплэр .....	18
15 статья. Территорияне планлаштыру документлары төрлөрө .....	19
V БҮЛЕК. Жирдэн файдалану һөм төзелеш мэсьэлэлэрө буенча ижтимагий фикер алышулар яисэ гавами тынлаулар уздыру турында нигезлэмэлэр .....	20
16 статья. Жирдэн файдалану һөм төзелеш мэсьэлэлэрө буенча ижтимагий фикер алышулар яисэ гавами тынлаулар оештыру һөм уздыру буенча гомуми нигезлэмэлэр .....	20
17 статья. Жирдэн файдалану һөм төзелеш кагыйдэлэрэ проекты, жирдэн файдалану һөм төзелеш кагыйдэлэрэн үзгөршлэлэр керту проектлары буенча ижтимагий фикер алышулар яисэ гавами тынлаулар уздыру үзенчэлеклэр .....	20
18 статья. Жир кишэрлеклэгэн яисэ капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсэтийн ителгэн төренэ рөхсэтийн бирү турында каар проекты буенча ижтимагий фикер алышулар яисэ гавами тынлаулар .....	21
19 статья. Рөхсэтийн төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкциялэүнен чик параметрларыннан тайпылууга рөхсэтийн бирү мэсьэлэс буенча жэмэгтэй фикер алышулары яисэ гавами тынлаулар .....	22
VI БҮЛЕК. Жирдэн файдалану һөм төзелеш алып бару кагыйдэлэрэн үзгөршлэлэр керту турында нигезлэмэлэр.....	23
20 статья. Жирдэн файдалану һөм төзелеш кагыйдэлэрэн үзгөршлэлэр керту төртиб.....	23
VII БҮЛЕК. Жирдэн файдалануның һөм төзелешнэц башка мэсьэлэлэрен җайга салу турында нигезлэмэлэр.....	26
21 статья. Территориаль зоналар чиклэрэ турында мэгълүматның күчмэсэз мөлкэтийн бердэм дэүлэтийн реестрына керту .....	26

## **КЕРЕШ**

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдә) - «Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды» дәүләт бюджет учреждениесе тарафыннан 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, 2001 елның 25 октябрендәге 136-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Жир кодексы, 2006 елның 4 декабрендәге 200-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Урман кодексы; 2006 елның 03 июнендәге 74-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Су кодексы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәэмин итү турында» 2006 елның 09 июнендәге 363 номерлы карары, 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнгән шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Кагыйдәләр әзерләгәндә шулай ук Саба муниципаль районаның һәм «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең норматив хокукий актлары нигезләмәләре, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең төп юнәлешләрен билгеләүче башка документлар исәпкә алына.

Әлеге Кагыйдәләр территориаль зоналарны, шәһәр төзелеше регламентларын, әлеге Кагыйдәләрне куллану тәртибен һәм аларга жирле үзидарә органнарының гамәлдәге законнар, муниципаль хокукий актлары нигезендә үзгәрешләр керту тәртибен билгели, муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, эйләнә-тирә мохитне саклау, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү өчен шартлар тудыру, шулай ук инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру максатыннан, «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районаның Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориисен рациональ файдалану шартларын тудыра, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән ин нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

# **I ӨЛЕШ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ**

## **I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр**

### **1 статья. Жир куллану һәм төзелеш кагыйдәләрендә кулланыла торган төп төшөнчәләр**

Элеге Кагыйдәләрдә түбәндәге төп төшөнчәләр кулланыла:

**Жир кишәрлекенән яисә капиталь төзелеш объектыннан рөхсәт ителгән файдалану төре** - жир кишәрлекен яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның мөмкин булган ысулы. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп, шартлы рөхсәт ителгән, ярдәмче төрләрен үз эченә ала һәм вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы тарафыннан расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә билгеләнә;

**Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре** - жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре, алар белән бергә башкарьыла торган рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә. Жир кишәрлекенән рөхсәт ителгән файдалануның төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төре урынына файдалануның ярдәмче төрен куллану рөхсәт ителми. Рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре аларны шәһәр төзелеше регламентлары составында санап чыгу нәтиҗәсендә яисә жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторында рөхсәт ителгән файдалануның төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төрен тасвирлаганда мөмкин була;

**Шәһәр төзелешен зоналаштыру** - территориаль зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү максатларында муниципаль берәмлекләр территорияләрен зоналаштыру;

**Шәһәр төзелеше регламенты** - жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган төрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә дә нәрсә булыу һәм аларны төзү процессында һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә, жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш объектларының ин чик параметрлары, жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү, шулай ук чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләргә карата кулланыла торган чикләүләр, территориянең тиешле коммуналь, транспорт инфраструктурасы объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектлар өчен территориаль уңайлыкның максималь күрсәткечләре;

**Капиталь төзелеш объектларын капиталь ремонтлау (линия объектларыннан тыш)** - капиталь төзелеш объектларының яисә мондый конструкцияләрнең элементларының төзелеш конструкцияләрен алмаштыру һәм (яисә) торғызу, төзелеш алыш баручы төзелеш корылмаларыннан тыш, капиталь төзелеш объектларын яисә аларның элементларын инженер-техник тәэмин итү системаларын һәм системаларын алмаштыру һәм (яисә) торғызу, шулай ук төзелеш корылмаларының аерым элементларын шундай ук яисә мондый конструкцияләрнең күрсәткечләрен югарыда күрсәтелгән элементларның элементларына һәм (яисә) торғызына алмаштыру;

**Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе** - Россия Федерациясе законнары, муниципаль хокукый акт нигезендә төзелә торган даими эшләүче коллегиаль орган, Кагыйдәләр әзерләүне оештыру, аларга үзгәрешләр кертү, гавами

тыңлаулар уздыруны әзерләү һәм Кагыйдәләрне әзерләү комиссиясе турындағы нигезләмә нигезендә башка мәсьәләләрне хәл итү максатларында;

**Линияле объектлар** - электр тапшыру линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торбауткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

**Төзелешнен максималь проценты** - жир кишәрлекенең бөтен мәйданына карата төзелеш алып барылырга мөмкин булган жир биләмәсенең суммар мәйданы нисбәте (%).

Бинаның, корылманың, корылмаларның жир кишәрлеге чигеннән минималь чигенеше - жир кишәрлекенең чиге һәм бина, төзелеш яки корылма арасындағы ераклык;

**Капиталь булмаган төзелеш, корылма-жиргә** ның урнашмаган һәм конструктив характеристикалары аларны күчереп йөртергә һәм (яисә) демонтаж үткәрергә һәм алга таба, төзелешләрнен, корылмаларның (шул исәптән киоскларның, лапасларның һәм башка шундый корылмаларның) тәп характеристикаларын үзгәртмичә һәм бик зыян китермичә жыярга мөмкинлек бирә торган капиталь булмаган корылма, төзелеш.

**Капиталь төзелеш объектлары-** капиталь булмаган төзелештән, корылмаларыннан, һәм жир кишәрлекен яхшыртуның аерылғысыз булуыннан (алмаштыру, каплау һәм башкалар)кала, төзелеше тәмамланмаган биналар, төзелешләр, корылмалар.

**Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән тәп төрләре** – эшчәнлекнең әлеге төрләрен һәм объектларын тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары составында күчерү нәтижәсендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төрләре.

**Индивидуаль торак төзелеше объекты** - жир өсте катлары саны өч метрдан , биеклеге егерме метрдан артмаган ,гражданнар тарафыннан мондый бинада яшәүгә бәйле көнкүреш һәм башка ихтыяжларны канәтгатьләндерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдән һәм ярдәмче файдаланудагы бүлмәләрдән торган, һәм мөстәкыйль күчесиз милек объектларына бүлү өчен билгеләнмәгән аерым бина.

**Жир кишәрлекләре, капиталь төзелеш объектлары хокукуны ия булучылар-милекчеләр, жирдән файдаланучылар, жир хужалары һәм жир кишәрлекләрен , капиталь төзелеш объектларын арендалаучылар, аларның вәкаләтле затлары.**

**Жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнен ,капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары** – жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы; биналарны, корылмаларны, корылмаларны мөмкин кадәр урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенешләр; биналарның, төзелешләрнен, корылмаларның иң чик миқъдары яисә иң чик биеклеге; тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлеке чикләрендә төзүнең максималь процenty.

**Гавами сервитут-Россия** Федерациясе законында яисә башка норматив хокукий актында, Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий актында, жир кишәрлекләрен тартып алмыйча, жирле үзидарә органының норматив хокукий актында билгеләнгән жир кишәрлекеннән чикләнгән файдалану

**Гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер алышулар** – законнарда билгеләнгән очракларда жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар проектлары турында фикер алышуда катнашу өчен муниципаль берәмлек халкының (жәмәгатьчелекнен) хокукларын гамәлгә ашыру формасы.

**Капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә,рөхсәт ителгән төзелешнен иң чик параметрларыннан читкә тайпылууга рөхсәт** –Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 40 статьясы таләпләре нигезендә бирелә торган, жир кишәрлекенә ия булучыга төзелеш , капиталь объектларын реконструкция алып барырга , шулай ук аларны рөхсәт ителгән төзелешнен чикле параметрларыннан читкә тайпылып, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү өчен, тиешле территориаль зонада шәһәр төзелеше регламенты кысаларында, капиталь ремонтка хокук бирә торган документ.

**Жир кишәрлекеннән яки капиталъ төзелеш объектыннан шартлы рөвештә рөхсәт** –Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы таләпләре нигезендә жир кишәрлекләренә хокук ияләренә жир кишәрлекеннән, әлеге Кагыйдәләр белән шартлы рөвештә рөхсәт ителгән капиталъ төзелеш объектыннан файдалану төрен сайлау хокукин бирә торган документ.

**Капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләу (линия объектларыннан тыш)** - капиталъ төзелеш объекты параметрларын, аның өлешләрен (биеклекләрне, катлар санын, мәйданын, куләмен), шул исәптән капиталъ төзелеш объектын төзү, үзгәртеп кору, киңайту, шулай ук капиталъ төзелеш объектының төзелеш корылмаларын алмаштыру һәм (яисә) торғызу, мондый конструкцияләрнен аерым элементларын күрсәтелгән элементларның шундый ук яисә башка яхшырта торган күрсәткечләренә алмаштырудан тыш;

**Төзелеш** - биналар, корылмалар төзү (шул исәптән жимерелә торган капиталъ төзелеш объектлары урынында)

**Территориаль зоналар** - жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зоналар.

**Гомуми файдаланудагы территорияләр** - аерым затлар даирәсе тоткарлыксыз файдаланыла торган территорияләр (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар);

**Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре** – эшчәнлекнәң әлеге төрләрен һәм объектларны шәһәр төзелеше регламентлары составында Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу шарты белән тиешле территориаль зоналарга күчерү нәтиҗәсендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре.

## **2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен керту нигезләре, билгеләү һәм составы**

1. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Саба муниципаль районы жирле үзидарә органының норматив хокукий акты статусына ия. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенә (алга таба - муниципаль берәмлек, жирлек) жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу системасын кертәләр.

2. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгө максатларда эшләнде:

1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыкли үстерү, эйләнә-тире мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;

2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;

3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренән хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;

4) инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

3. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

техник регламентлар (алар билгеләнгән тәртиптә үз көченә кергәнче - Федераль законга «Техник жайга салу турында» 2002 елның 27 декабрендәгэ 184-ФЗ номерлы Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары;

шәһәр төзелешен проектлау нормативлары белән;

«Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенән һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының

жирдэн файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукий актлары белән.

4. Элеге Кагыйдәләр составына түбәндәге документлар керә:

Текст өлеши:

Кереш;

- 1 Том. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен қуллану һәм аңа үзгәрешләр кертү тәртибе;

-2 Том. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

График өлеши:

-Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар;

-Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналар.

Кушымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындағы белешмәләр.

5. Элеге Кагыйдәләр Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясендә шәһәр төзелешен жайга салучы һәм тикшереп торучы вазыйфаи затлар тарафыннан дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

### **З статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы**

1. Элеге Кагыйдәләр, составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар, дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары өчен ачык булып торалар.

2. Саба муниципаль районының жирле үзидарә органнары элеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген тәэмин итәләр:

- жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү), башка рәсми мәгълүмат өчен билгеләнгән тәртиптә элеге Кагыйдәләрне бастырып чыгару (халыкка житкерү), һәм муниципаль берәмлекнең «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштыру;

- территориаль планлаштыруның Федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләр урнаштыру;

- муниципаль берәмлек территориясендә жирдэн файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнарда һәм оешмаларда элеге Кагыйдәләр белән тулы комплектта танышу мөмкинлеге тудыру;

- физик һәм юридик затларга элеге Кагыйдәләрдән өзөмтәләр, шулай ук картографик материалларның кирәклө күчермәләрен һәм жирдэн файдалану һәм төзелеш шартларын характеристлаучы аларның фрагментларын аерым жир кишәрлекләренә һәм планировка структурасы элементларына карата бирү. Элеге материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма гарызнамә буенча бирелә. Күрсәтелгән хезмәтләрнең бәясе Россия Федерациисе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

#### **4 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре үз көченә керә**

Әлеге Кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыккан (халыкка житкерелгән) мизгелдән үз көченә керә.

Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукий актларга каршы килми торган өлештә эшли.

#### **5 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен жаваплылык**

Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы булалар.

#### **II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары жирдэн файдалануны һәм төзелешне җайга салу турында нигезләмәләр**

##### **6 статья. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре**

1. Жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Саба муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге (алга таба - жирлек Советы) жирле үзидарәсенең жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтле органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- жирлекнең шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау.

3. Жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең (алга таба - жирлек башкарма комитеты) жирле үзидарә башкарма органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- территорияне планлаштыру документларын әзерләүне тәэмин итү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш);

- жирлекнең шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын әзерләүне тәэмин итү.

4. Саба муниципаль районының (алга таба - муниципаль район Советы) жирле үзидарә вәкиллекле органы вәкаләтләренә жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендә түбәндәгеләр керә:

-авыл жирлекенән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрен раслау, шул исәптән жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр (өстәмәләр);

- муниципаль районның шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау.

5. Саба муниципаль районының (алга таба - муниципаль районның Башкарма комитеты) жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге жирле үзидарә башкарма органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- төзелешкә рөхсәт бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш);

- муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан жир кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеше объектларын, бакча йортларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда хәбәрнамәләр (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш) жибәрү;

- территорияне планлаштыру документларын раслау (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очракларда);

- муниципаль район территориясендэ гамэлгэ ашырыла торган шэхэр төзелеше эшчэнлэгэн тээмин итүнөц мэгълүмат системасын алыш бару;

- муниципаль ихтияжлар өчен муниципаль район чиклэрэндэ жир кишэрлеклэрэн резервлау һэм алу;

- үз белдеген белэн төзелгэн корылманы сүтү яисэ аны үз белдеген белэн сүтү яки билгелэнгэн талэплэргэ туры китерү турында каары кабул иту, граждан законнарында каалган очракларда, үз белдеген белэн корылманы сүтү яки аны Россия Федерациясе Шэхэр төзелеше кодексында каалган очракларда билгелэнгэн талэплэргэ туры китерү.

- жирлек чиклэрэндэ муниципаль жир контролен гамэлгэ ашыру.

Элэгэ Кагыйдэлэр нигезендэ муниципаль район Башкарма комитеты вэкалэтлэрэнэ шулай ук түбэндэгелэр керэ:

- жир кишэрлэгеннэн яисэ капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсэти ителгэн төренэ рөхсэтилэр бирү;

- рөхсэти ителгэн төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэүнөн ин чик параметрларыннан тайпылууга рөхсэти бирү.

## **7 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэрэ проектын эзерлэү комиссиясе**

1. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэрэ проектын эзерлэү комиссиясе (алга таба - Комиссия) Кагыйдэлэр проектын эзерлэүнэ оештыру, Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр керту, кагыйдэлэрне гамэлгэ ашыру максаты белэн муниципаль берэмлекнэц Башкарма комитеты житэкчесе каары нигезендэ төзэлэ.

2. Комиссия үз эшчэнлэгэн элэгэ Кагыйдэлэр, Комиссия турындагы нигезлэмэ, жирле үзидарэ органнарының башка норматив хокукий актлары нигезендэ гамэлгэ ашыра.

3. Комиссия вэкалэтлэрэнэ түбэндэгелэр керэ:

- элэгэ Кагыйдэлэрнэ эзерлэүнэ оештыру;

- Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр керту мэсьэлэлэрэ буенча гражданнарын һэм юридик затларның тэкъдимнэрэн каару;

- Кагыйдэлэргэ үзгэрешлэр керту проекты буенча ижтимагий фикер алышуларны һэм ачык тынлауларны оештыру һэм үткэрү, жир кишэрлэгеннэн яки капиталъ төзелеш объектыннан шартлы рөхсэти бирү мэсьэлэлэрэ буенча, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэүгэ, рөхсэти ителгэн төзелешнен чикле параметрларыннан читкэ тайпылууга рөхсэти бирү мэсьэлэлэрэ;

- ижтимагий фикер алышулар яисэ гавами тынлаулар нэтижэлэрэ турында бэялмэмэлэр эзерлэү, тэкъдимнэр эзерлэү һэм аларны Россия Федерациясе Шэхэр төзелеше кодексы нигезендэ жирлек Башкарма комитеты житэкчесенэ жибэрү;

- Комиссия турында нигезлэмэ белэн ачаа йөклэнгэн башка вэкалэтлэр.

4. Комиссия каарлары беркетмэгэ имза салынган мизгелдэн үз көченэ керэ һэм тиешле гамэллэрне гамэлгэ ашыру өчен жирле үзидарэ органнары тарафыннан тэкъдимнэр була.

5. Комиссия эше турында мэгълүмат барлык кызыксынучы затлар өчен ачык була.

## **8 статья. Элек барлыкка килгэн хокукларга кагылышлы гомуми нигезлэмэлэр**

1. Жирдэн файдалану һэм төзелеш мэсьэлэлэрэ буенча жирле үзидарэ органнарының элэгэ Кагыйдэлэр расланганчы кабул ителгэн норматив хокукий актлары, элэгэ Кагыйдэлэргэ карши килми торган өлешендэ кулланыла.

2. Жир кишэрлэгэ яисэ капиталъ төзелеш объекты элэгэ Кагыйдэлэргэ туры килми, эгэр:

аларның рөхсэти ителгэн файдалану төрлэрэе тиешле территориаль зона өчен билгелэнгэн рөхсэти ителгэн куллану төрлэрэе исемлэгэнэ кермэсэ;

аларның күлмэе һэм параметрлары тиешле территориаль зонаның шэхэр төзелеше Регламентында билгелэнгэн ин чик күрсэкткечлэргэ туры килмэсэ.

3. Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре яисә капиталь төзелеш объектлары, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минималь һәм (яисә) максималь үлчәмнәре һәм чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре яисә капиталь төзелеш объектларын куллану кеше тормышы яисә сәламәтлеге, эйләнә-тире мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш, аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү сргогы билгеләнмичә файдаланырга мөмкин.

4. Жир кишәрлекләреннән яки капиталь төзелеш объектларыннан файдалану, рөхсәт ителгән куллану төрләре, чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килмәгән очракта, кеше гомере яки сәламәтлеге, эйләнә-тире мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч һәм дәвам иткән очракта, федераль законнар нигезендә мондый жир участокларын һәм объектларны куллануны тыю булырга мөмкин.

5. Капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, рөхсәт ителгән куллану төрләре яки чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган, мондый объектларны тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән генә башкарыла ала.

## **9 статья. Территориаль зоналар**

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен әзерләгәндә территориаль зоналар чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- -бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәгә һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен куллану мөмкинлекләрен берләштерү;

- жирлекнәң генераль планы, муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш параметрлары;

- территорияне планлаштыру һәм булган жирдән файдалану;

- төрле категориядәге жирләрнең чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;

- катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларына зиян китерү мөмкинлеген булдырмау;

- мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проектлары.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгечә билгеләнергә мөмкин:

- капма-каршы юнәлешләрнең транспорт агымнарын аерып торучы магистральләр, урамнар, машина юллары линияләренә;

- кызыл линияләргә;

- жир кишәрлекләре чикләренә;

- муниципаль берәмлекләр чикләрендә торак пунктлар чикләренә;

- муниципаль берәмлекләр чикләренә, шул исәптән федераль әһәмияттәгә Мәскәү һәм Санкт-Петербург шәһәрләренең шәһәр эчендәге территорияләре чикләренә;

- табигать объектларының табигый чикләре;

- башка чикләргә.

3. Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләрдән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мөмкин.

4. Территориаль зоналар чикләре һәр жир кишәрлекенең бары тик бер территориаль зонага гына туры килү таләбенә жавап бирергә тиеш, чикләре жир законнары нигезендә территориаль зоналар чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлекеннән тыш.

5. Элеге Кагыйдәләр белән һәр территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

## **10 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану**

1. Шэхэр төзелеше регламенты белэн жир кишерлеклэренең хокукий режимы билгелэнэ, шулай ук жир кишерлеклэрे өслегендэ булган һәм аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләудә файдаланыла торган бөтен нәрсә кебек үк.

2. Шэхэр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгелэнэ:

- территориаль зона чикләрендә жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

- жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яратышыру мәмкинлекләре;

- муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналарның төрләре;

- мәдәни мирас объектларын, махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шэхэр төзелеше регламентында тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишерлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

- жир кишерлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнен, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнен иң чик параметрлары;

- Россия Федерациясе законнары нигезендә билгелэнә торган жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

- территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белэн тәэммин ителешенең мәмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шэхэр төзелеше регламенты кулланыла торган территория зонасы чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халық өчен территориаль файдалана алу мәмкинлегенең максималь мәмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре.

4. Шэхэр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шэхэр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир кишерлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

5. Шэхэр төзелеше регламентының гамәлдә булуы жир кишерлекләренә кагылмый:

- Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыкланган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайланмалар әчтәлеге, параметрлары турында карап кабул иткән территория чикләрендә;

- гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

- линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары белэн тәэммин ителгән;

- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

6. Тарихи жирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дәвалаусәламәтләндерү урыннары һәм курортларга, территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналарга карата шэхэр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгелэнә.

7. Шэхэр төзелеше регламентлары билгеләнми

- урман фонды жирләре;

- өслек сулары белэн капланган жирләр;

- запас жирләр;

- махсус сакланылуучы табигаты территорияләре жирләре (дәвалу-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш);
- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;
- махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы социаль-икътисадый үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

8. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимияте органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Махсус икътисадый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

Махсус сакланылуучы табигаты территорияләре чикләрендә урнашкан урман фонды жирләреннән яисә жир кишәрлекләреннән файдалану урман законнары, махсус сакланылуучы табигаты территорияләре турындагы кануннар нигезендә урман хужалыгы регламенты, махсус сакланылуучы табигаты территориясе турындагы нигезләмә белән билгеләнә.

### **III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту турында нигезләмәләр**

#### **11 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту тәртибе**

1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту күчмесез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы жир кишәрлеге яисә капиталь төзелеш объекты турындагы белешмәләргә үзгәрешләр керту юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләрен куллану шартларында рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре тарафыннан түбәндәгә ысууллар белән гамәлгә ашырыла:

Хокук иясе кадастры учты органына рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту турында гариза, хокук билгели торган документлар, шулай ук тиешле жир кишәрлеген территориаль зонага керту турында (Кагыйдәләрдән өзөмтә) муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан бирелгән белешмә белән, тиешле территориаль зона турында белешмәләр күчмесез милекнәң бердәм дәүләт реестрында булмаган очракта, кадастры исәбенә алу органына мөрәжәгать итә;

хокукка ия булучы жирле үзидарә органнарына мәгълүмати хезмәттәшлек тәртибендей жир участогы яки капиталь төзелеш объектының характеристикаларын үзгәрту турында белешмәләр жибәрү өчен рөхсәт ителгән куллану төрен үзгәрту турында гариза белән мөрәжәгать итә.

3. Тиешле территория зonasы өчен шартлы рөхсәт ителгән башка төргә караган рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләре һәм әлеге Кагыйдәләрнең 13 статьясы нигезләмәләре нигезендә жир кишәрлекеннән яисә капиталь төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

5. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш

объектларыннан файдалануның барлық башка төрлөре әлеге территориаль зона өчен рөхсәт ителмәгән булып тора һәм әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рөхсәт ителергә мөмкин.

6. Территорияне комплекслы үстерү турында карап кабул ителгән көннән алып аңа карата аны комплекслы үстерү турында карап кабул ителгән территорияне планлаштыру документларын раслау көненә кадәр, мондый территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм (яисә) капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту рөхсәт ителми.

## **12 статья. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе**

1. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә (алга таба - файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү) рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яисә юридик зат Комиссиягә файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы гаризаны жибәрә.

2. Комиссиягә мондый гаризаның күчermәсен куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында гариза кергән көннән соң өч көн эчендә шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә вәкаләтле башкарма комитетның структур бүлекчәсөнә техник регламентларга, законнар таләпләренә һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендәге норматив хокукий актларга жир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның күздә тотыла торган төренен туры килүе турында бәяләмә әзерләү өчен жибәрелә. Бәяләмә гаризаның күчermәсен Комиссиядән алган көннән соң бер ай эчендә әзерләнә һәм Комиссиягә жибәрелә.

3. Файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү мәсьәләсе Шәһәр төзелеше кодексында, Саба муниципаль районы Советы каарында билгеләнгән тәртиптә жир кишәрлеге яисә рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объекты урнашкан территориаль зона чикләрендә яшәүче гражданнар катнашында үткәрелә торган гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү әйләнә-тире мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булса, гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынты куркынычы янаган жир участокларының һәм капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия жир кишәрлеге белән уртак чикләре булган жир кишәрлегенә ия булган, аңа карата әлеге рөхсәт сорала торган, гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектлары хокукуна ия булучыларга һәм капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булган биналарга ия булучыларга карата әлеге рөхсәт сорала торган, шулай ук әлеге рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектлары хокукуна ия булучыларга карата шартлы рәвештә рөхсәт ителгән рөхсәтнамә бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлаулар үткәрү турында хәбәрләр жибәрә. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы кабул ителгән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

5. Файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә буенча гавами тыңлауларда катнашучылар Комиссиягә әлеге сорауга кагылышлы үз тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен аларны гавами тыңлаулар беркетмәсенә керту өчен тәкъдим итәргә хокуклы.

6. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлаулар нәтижәләре турындагы бәяләмә муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм муниципаль районның һәм (яисә) жирлекнең «Интернет» чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

7. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә чыкканчыга кадәр муниципаль берәмлек халкына хәбәр итү вакыты һәм урыны турында ачык тыңлаулар үткәрү вакыты Саба муниципаль районы Советының муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә.

8. Комиссия шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә буенча ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә, Башкарма комитет бәяләмәсен исәпкә алыш, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерләүне гамәлгә ашыра, кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны Башкарма комитет Житәкчесенә жибәрә.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә муниципаль берәмлек Башкарма комитеты Житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән алыш өч көн эчендә мондый рөхсәтне файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында каар кабул итә. Күрсәтелгән каар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм муниципаль районның һәм (яисә) жирлекнән «Интернет» чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

10. Шартлы рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы каар проекты буенча ачык тыңлаулар оештыру һәм уздыруга бәйле чыгымнарны мондый рөхсәт бирүдә кызыксынган физик яки юридик зат тули.

11. Капиталь төзелеш объектының жир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану тәре шәһәр төзелеше регламентына, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынуучы физик яки юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырганнан соң, кагыйдәләргә үзгәрешләр керту өчен билгеләнгән тәртиптә кертелгән очракта, мондый затка шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турындагы каар гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

12. Физик яисә юридик зат шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында каар суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

### **13 статья. Рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен чик параметрларыннан кире тайпылууга рөхсәт бирү тәртибе.**

1. Күләме шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән минималь жир кишәрлекләренең минималь күләмнәреннән ким булган йә төзелеш өчен уңайсыз булган конфигурация, инженер-геологик яки башка характеристикалар булган жир кишәрлекләре хужалары рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт сорап мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

1.1. Жир кишәрлекләренең ия булучылар, әгәр мондый кире кагуга рөхсәт ителгән төзелеш объектларының бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәртү, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше Регламенты тарафыннан билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан да артмаган булса, капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт сорап мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен иң чик параметрларыннан читләшу, техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә, аерым жир кишәрлеге өчен рөхсәт ителә.

Катларның иң чик саны, биналарның, корылмаларның чик биеклеге һәм федераль яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрендә капиталь төзелеш объектларының архитектура каарларына таләпләр өлешендә рөхсәт ителгән төзелешнен чикле параметрларыннан баш тарту рөхсәт ителми.

3. Рөхсәт ителгән төзелешнен чикле параметрларыннан тайпылууга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт алуда кызыксынган зат Комиссиягә мондый рөхсәт бирү турында гариза жибәрә. Рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен рөхсәт ителгән чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкин.

4. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен, реконструкцияләүнен иң чик параметрларыннан читкә тайпылууга рөхсәт бирү турында каар проекты, Россия

Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алыш, әлеге статьяның 1.1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, карап тикшерелергә тиеш.

Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылууга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турыйндағы карап проекты буенча ижтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнар мондый рөхсәт бирү белән кызыксынуучы физик яисә юридик зат йөртә.

5. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турыйнда бәяләмә нигезендә, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылууга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турыйнда карап проекты буенча комиссия, кабул ителгән каарарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирү турыйнда яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турыйнда тәкъдимнәр әзерли һәм күрсәтелгән тәкъдимнәрне вәкаләтле затка жиберә.

6. Вәкаләтле зат әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр кергән көннән жиде көн эчендә, капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү яисә кабул ителгән каарарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турыйнда Карап кабул итә.

7. Физик яисә юридик зат рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылууга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турыйндағы каарарга суд тәртибендә ризасызылык белдерергә хокуклы.

8. Эгәр мондый тайпылыш аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры кильмәсә, төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәт бирү рөхсәт ителми.

#### **IV БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында нигезләмәләр**

##### **14 статья. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр**

1. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территорияләрне тотрыклы үстерүне тээмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүләп бирү, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь төzelеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территориияне планлаштыру документларын әзерләүдән тыш); коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктуранны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төzelешен проектлау нормативлары, техник регламентлар, кагыйдәләр сводлары таләпләре нигезендә; инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләрен, территориияләрдән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

2. Чикләрендә территориияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралмаган территориигә карата капиталь төzelеш объектларын урнаштыру максатларында территориияне планлаштыру документларын әзерләү таләп ителми, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 41 статьясындагы 3 өлешендә күрсәтелгән очраклар керми.

Капиталь төzelеш объектын урнаштыру максатларында территориияне планлаштыру документларын әзерләү тубәндәге очракларда мәжбүри:

- федераль, региональ яисә жирле эhәмияттәге капиталь төzelеш объектын урнаштыруга бәйле рәвештә дәүләт яисә муниципаль ихтияжлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу кирәк;

- кызыл линияләр урнаштыру, үзgәrtү яисә гамәлдән чыгару кирәк;

- жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре төzү территориияне ызанлау проекты нигезендә генә башкарылган очракта, жир кишәрлекләре төзергә кирәк;

- капиталь төzelеш объектын урнаштыру уртак чиге булган ике һәм андан да күбрәк муниципаль берәмлекләр территориияләрендә планлаштырыла (мондый капиталь төzelеш объектын дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырылган очрактан тыш, һәм мондый капиталь төzelеш объектын урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми);

- линияле объектны төzү, реконструкцияләү планлаштырыла (линия объектын дәүләт яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырылган очрактан тыш һәм мондый линияле объектны урнаштыру өчен дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми). Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан линия объектын төzү, реконструкцияләү өчен территориияне планлаштыру документларын әзерләү таләп ителмәгән башка очраклар билгеләнергә мөмкин;

- Линияле объект булмаган капиталь төzelеш объектын максус сакланылучы табигать территорииясе чикләрендә яисә урман фонды жирләре чикләрендә аның эшчәнлеген тээмин итү өчен кирәkle булган капиталь төzelеш объектын урнаштыру планлаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль зоналарның һәм (яисә) муниципаль районнары территорииаль планлаштыру схемаларында билгеләнгән жирләрдән файдалану һәм (яисә) территориияләрне территорииаль планлаштыру схемаларында билгеләнгән планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементларына, жирлекләрнен, шәһәр округларының генераль планнарына карата функциональ зоналарга,

аның комплекслы һәм тотрыкли үсеше буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориягә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү һәм раслау, шулай ук территорияне планлаштыру документларын әзерләү үзенчәлекләре жирлек территориясенә карата Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45, 46 статьялары, Саба муниципаль районы Уставы, «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезләмәләрен исәпкә алыш билгеләнә.

## **15 статья. Территорияне планлаштыру документлары төрләре**

1. Территорияне планлаштыру документларының төрләре түбәндәгеләр:

- территорияне планлаштыру проекты;
- территорияне ызанлау проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектларын әзерләү планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү, капиталь төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырыла торган үстерүнен характеристикаларын һәм чиратын билгеләү өчен гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне ызанлау проектын әзерләү планлаштыру структурасының бер яисә берничә катнаш элементы чикләрендә урнашкан территориягә карата, территориаль зонаның һәм (яисә) муниципаль районны территориаль планлаштыруның билгеләнгән схемасы чикләрендә жирләрдән файдалану һәм (яисә) төзелеш алыш бару кагыйдәленен, жирлекнен, шәһәр округының генераль планы нигезендә функциональ зонаның комплекслы һәм тотрыкли үсеше буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориянен чикләрендә гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне ызанлау проектын әзерләү түбәндәгеләр өчен гамәлгә ашырыла:

- төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренен чикләре урынын билгеләү;
- чикләрендә яңа капиталь төзелеш объектларын урнаштыру планлаштырылмаган төзелеш территорияләре өчен кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, туктату, шулай ук территориясе чикләрендә урнашкан жир кишәрлеге барлыкка килүгә һәм (яисә) үзгәрүгә бәйле рәвештә кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару өчен, мондый билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару гомуми файдаланудагы территориянен чикләрен үзгәртүгә китергән очракта, территорияне комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралмаган

5. Территорияне ызанлау проекты расланырга тиешле төп өлештән һәм әлеге проектны нигезләү материалларыннан тора.

6. Территорияне ызанлау проектларын әзерләү, территорияне планлаштыру документларын әзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә мондый инженер эзләнүләрен башкару таләп ителгән очракларда, инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла. Территорияне ызанлау проектын әзерләү максатларында әлеге территорияне планлаштыру проектын әзерләү өчен алышган инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен аларны үтәү көненнән алыш биш ел дәвамында файдалану рөхсәт ителә.

7. Территорияне ызанлау проектын әзерләгендә чикләрнең урнашу урынын, төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренен урынын билгеләү шәһәр төзелеше регламентлары һәм конкрет эшчәнлек төрләре өчен жир кишәрлекләре бирү нормалары, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә башка таләпләр, техник регламентлар, кагыйдәләр жыеннары нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Территорияне ызанлау проектын эшләү чикләрендә жир кишәрлекен яки жир кишәрлекләрен кадастр планында урнаштыруның расланган схемасы нигезендә жир кишәрлекләре төзү күздә тотылган территориягә карата гамәлгә ашырылса, гамәлдә булу вакыты чыкмаса, жир кишәрлекләре чикләре мондый проектта территорияне межалау урыны әлеге схемада каралган жир кишәрлекләре чикләренен урнашу урынына туры килергә тиеш.

9. Тарихи жирлек территориясенә карата әзерләнгән территориияне ызанлау проектинда Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау түрүндагы законнарда аларның сакланышын тәэмин итү планлаштыру структурасы элементлары исәпкә алына.

10. Территорияне планлаштыру проекты белән расланган планлаштыру структурасының элементы яисә элементлары чикләрендә урнашкан территориияне ызанлау проектин әзерләгәндә, аерым документ рәвешендә җәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үtkәрелми, моңа территориияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген төзүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле территориияне ызанлау проектин әзерләү, үзгәрту, гамәлдән чыгару очрагы керми, мондый билгеләүләр, қызыл сыйыкларны үзгәрту гомуми файдалану территорииясе чикләрен үзгәртүгә китерә дигән шарт белән.

11. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр, эчтәлеге, әзерләү һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәhәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәhәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-TPЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар белән билгеләнә.

## **В БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр**

### **16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр**

1. Ижтимагый фикер алышулар яки ачык тыңлаулар кеше тормышының уңай шартларына, жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәттәрләрен үтәү максатыннан үtkәрелә.

2. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукий актлар нигезендә уздырыла.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча җәмәгать фикер алышуларына яисә гавами тыңлауларга түбәндәгеләр чыгарыла:

- Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары;

- Россия Федерациясе Шәhәр төзелеше кодексында караплан очраклардан тыш территориияне планлаштыру проектлары һәм территориияне ызанлау проектлары;

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә рөхсәтләр бирү турындагы каарлар;

- рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүненц иң чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәт бирү турындагы каар проекtlары.

4. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үtkәрү тәртибе «Юлбат авыл жирләгә» муниципаль берәмлеке халкына җәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән танышуны, муниципаль берәмлек халкының ижтимагый фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашуын тәэмин итә торган башка чараларны, кабул ителгән каарларның нигезле булуын да кертеп, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

5. Ижтимагый фикер алышуларын, гавами тыңлауларны оештыру һәм үtkәрү тәртибе һәм башка үзенчәлекләре Россия Федерациясе Шәhәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы нигезләмәләре белән билгеләнгән.

### **17 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре**

1. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре яисә аларга үзгәрешләр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар муниципаль берәмлек Башлыгы карары нигезендә Кагыйдәләр проектын әзерләү комиссиясе тарафыннан уздырыла.

2. Кагыйдәләр проекты буенча жәмәгать фикер алышуларының яисә гавами тыңлауларның озынлыгы мондый проект басылып чыккан көннән иң әзе бер һәм иң күбе өч ай тәшкил итә.

3. Конкрет территориаль зона өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр керту өлешендә Кагыйдәләргә үзгәрешләр әзерләнгән очракта, шулай ук терриорияне комплекслы үстерү турында карар кабул ителүгә бәйле рәвештә жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр әзерләнгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар территориаль зона чикләрендә үткәрелә, аның өчен мондый шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территория чикләрендә комплекслы үсеш узарга тиешле территория чикләрендә башкарыла. Бу очракларда ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру срокы бер айдан артык була алмый.

4. Кагыйдәләр аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры китерелгән очракта, 20 статьяның 2 өлешендәге г - е пунктларында күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү очрагында , ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелми.

Конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рәхсәт ителгән куллану төрләре бер мәртәбә үзгәртелгән очракта, капиталъ төзелеш объектларының элек билгеләнгән иң чик параметрлары үзгәртелмәгән, реконструкцияләнгән һәм (яисә) рәхсәт ителгән төзелешнен бер яисә берничә чик параметры бер мәртәбә үзгәргән, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләгән очракта, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыруның ун проценттан артыгы таләп ителми.

## **18 статья. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар**

1. Жир кишәрлекеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге бүлекнең 13 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарға мөмкин булган очракта, гавами тыңлаулар жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре катнашында мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына куйган капиталъ төзелеш объектлары катнашында уздырыла.

4. Комиссия түбәндәге затларга файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә:

әлеге рәхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләренең хокук ияләренә;

жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларының (әлеге рәхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектларының) хокукуна ия булучыларга;

әлеге рәхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә.

Күрсөтлөгөн хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы гаризасы кергән көннән алып жиде эш көненнән дә соңга калмыйча жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны үткәрү турында муниципаль берәмlek халкына хәбәр ителгән көннән башлап жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын уздыру срогы муниципаль берәмlek уставы һәм (яисә) муниципаль берәмlekнең вәкиллекле органы норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм бер айдан да артык була алмый.

6. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында карап проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын һәм халық тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәт бирүдә кызыксынучы физик яки юридик алып бара.

7. Жир кишәрлекенән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төре шәһәр төзелеше регламентына жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә, ижтимагый фикер алышулар уздырылғаннан яисә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырылғаннан соң, мондый затка файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы карап ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

## **19 статья. Рөхсәт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар**

1.Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге булекнең 14 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2.Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәт бирү турындагы карап проекты жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Рөхсәт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәт бирү турындагы карап проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат тули.

## **VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр**

### **20 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе**

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 - 33 статьяларында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы мәсьәләне карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) Жирлектән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең жирлекнең генераль планына, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына туры килмәве, мондый генераль планнарга яисә муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән;

1.1) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен, аэрором янындагы территориядә урнашкан күчесиз милек объектларыннан файдалануның жирдән файдалану һәм жирлекне, шәһәр округын, авылара территорияне төзү кагыйдәләрендә кертелгән чикләүләрен бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр керү;

2) территориаль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керүне;

3) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелгән территориядән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләрнең бердәй дәүләт күчесиз мәлкәт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урынын тасвирлауга туры килмәве;

4) федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның күчесиз мәлкәт объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалану чикләүләренә шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләүләренең туры килмәве;

5) территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү.

6) территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул итү

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы тәкъдимнәр Комиссиягә жибәрелә:

1) федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мөмкин булган очракларда;

2) жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органнары тарафыннан;

3) жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна каршылык күрсәтә алган очракларда Саба муниципаль районының жирле үзидарә органнары тарафыннан;

4) жирлек территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

5) физик яки юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә яки Кагыйдәләрне куллану нәтиҗәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларның хокукуына ия булучыларына зыян килә, капитал төзелеш

объектларының һәм жир кишәрлекләренең бәясе кими, гражданнарың һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатыләре тормышка ашырылмың.

3.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлеше нигезендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын (линия объектларыннан тыш) территориаль планлаштыру документларында каралган жирлек территорияләрендә урнаштыру мөмкинлеге тәэмин ителмәгән очракта, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы күрсәтелгән объектларны урнаштыруны тәэмин итү максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы таләпне вәкаләтле затка жибәрә.

3.2. Элеге статьяның 3.1 өлешендә каралган очракта, вәкаләтле зат әлеге статьяның 3.1 өлешендә күрсәтелгән таләп алышган көннән алыш утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертуне тәэмин итә.

3.3. Элеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында һәм 3.1 өлешендә каралган очракларда жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту максатларында, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалану төрләре бер мәртәбә үзгәртелгән очракта, капиталь төзелеш объектларының һәм (яисә) капиталь төзелеш объектларының элек билгеләнгән иң чик параметрлары үзгәртелмәгән, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капиталь төзелеш объектларының бер яисә берничә чик параметры бер тапкыр үзгәртелгән очракта, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрү, жирдән файдалану кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы проектны кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару һәм әлеге статьяның 4 өлешендә каралган комиссиянен 4 өлешендә каралган бәяләмәсен әзерләү таләп ителми.

4. Комиссия жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәреш керту турында тәкъдим көргән көннән алыш утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу турында тәкъдимнәре булган бәяләмәне әзерли һәм бу бәяләмәне вәкаләтле затка жибәрә.

4.1. Элеге кагыйдәләрне аэрордrom янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы проект комиссия тарафыннан каралмаган.

5. 5. «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке башлыгы, комиссия бәяләмәсендәге рекомендацияләрне исәпкә алыш, утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәреш керту турында проектны әзерләү хакында яисә, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, әлеге кагыйдәләргә үзгәреш керту турында тәкъдимне кире кагу хакында карап кабул итә һәм мөрәҗәгать итүчеләргә мондый карапның күчермәсен жибәрә.

6. «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Башлыгы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимият органыннан әлеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмә көргәннән соң жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында карап кабул итәргә тиеш. Элеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмәгә карата суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәтsez корылма барлыгы ачыкланган көннән алыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән капиталь төзелеш объектларын, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан территориаль зонага карата шундый корылма урнашкан, жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен, мондый корылмаларның рөхсәт ителгән файдалану төренә һәм параметрларына туры килә

торган рөхсөт ителгэн капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнөң иң чик параметрларын, әлеге корылманы карау нәтижәләреннән тыш, жирле үзидарә органына үзүзен канәгатьләндерү турында законлы карап биргән очракта, әлеге корылманы карау очракларыннан тыш, таләпләргә туры китерү рөхсәт ителми.

8. Әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган очракларда дәүләт хакимияте башкарма органы яисә жирле үзидарә органы территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны урнаштыруга, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле орган вәкаләтле затка жирләрдән файдалану һәм территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен аерып алу, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның чикләнүен билгеләү турындагы таләпне жиберә.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләпләр кергән очракта, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар барлыкка килү туринда, мәдәни мирас объекты территориясе чикләре туринда йә әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган нигезләрне ачыкланган көннән алыш, жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен вәкаләтле зат жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне мондый таләп нигезендә төгәлләштерү юлы белән тәэмин итәргә тиеш. Шул ук вакытта әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп нигезендә аларны төгәлләштерү максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр раслау таләп ителми.

10. Федераль әһәмияттәге мәдәни мирас объектларыннан, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен сайлап алу, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның чикләнгән булын билгеләү, әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп кергән көннән алыш алты айдан артмаска тиеш, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зонаның, мәдәни мирас объекты территориясе чикләре туринда белешмәләрне билгеләү, үзгәрту яисә туктату туринда йә жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен әлеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган нигезләмәләр ачыкланган көннән алыш алты айдан арта алмый.

**VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр**

**21 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү**

1. Территориаль зоналар чикләре турындагы мәгълүматларны күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрына кертү кагыйдәләре «Күчемсез милекне дәүләт теркәвенә алу турында» 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 32, 34 статьялары нигезләмәләре белән билгеләнә.

2. Өлеге Кагыйдәләр нигезендә территориаль зоналар, торак пунктларның яки муниципаль берәмлекләрнең Бердәм дәүләт күчемсез милек реестрындагы жир кишәрлекләре чикләрен билгеләүдә хата жибәрүләрен исәпкә алыш билгеләнә.

Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында белешмәләре булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдәге хatalар исәпкә алышынмый.

# **ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ  
«ЮЛБАТ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»  
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ

2 Том

ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ  
ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

2021 ел

## **ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫНЫҢ СОСТАВЫ**

Документлар составына Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре керә: Кереш.

1. Составында текст өлеше:

- 1 Том. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану һәм аңа үзгәрешләр керту тәртибе;

-2 Том. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

2. Составындагы график өлеше:

-Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

-Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналар.

3. Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләр.

# ЭЧТЭЛЕК

II КИСӨК. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ	5
VIII БҮЛЕК. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы	6
22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар	6
23 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның маңсус шартлары булган зоналар	6
24 статья. Территориаль зоналар чикләре түрүнда белешмәләр	8
III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	9
IX БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше регламентлары	10
25 статья. Шәһәр төзелеше регламенты составы	10
26 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары	10
26.1. Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре	10
26.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)	11
26.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты	11
26.4. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И)	12
26.5. III класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П2)	12
26.6. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)	14
26.7. Авыл хужалыгы файдалануындагы зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СХ3)	14
26.8. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СН1)	15
27 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр	16
28 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр	18
29 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре	18
X БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	19
30 статья. Территориядән файдалануның маңсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	20
30.1. Гомуми нигезләмәләр	20
30.2. Су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары	20
30.3. Су саклау зоналары, ёске су объектларының яр буе яклау полосалары	21
30.4. Электр чelttäre хужалыгы объектларының сак зоналары	22
30.5. Газ бүлү чelttärләренен сак зоналары	23
30.6. Сак зоналары һәм магистраль торбауткәргечләрдән минималь ераклык зоналары	23
30.7. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары	26
31 статья. Маңсус сакланылуучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	26
32 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	64
XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территорияне минималь рөхсәт ителгән дәрәжәдә тәэммин итүнең исәп-хисап күрсәткечләре һәм халык өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдә үтемле булу дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре	65

# II КИСӘК. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ

## VIII БҮЛЕК. Шәнәр төзелешен зоналаштыру картасы

### 22 статья. Шәнәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

1. “Шәнәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар” әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре һәм аларның кодлы билгеләнешләре - территориаль зона тәре индексы һәм билгеләнгән территориаль зона номеры сурәтләнгән.

Территориаль зоналарның чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 9 статьясындагы 1 Томы нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән.

2. Территория зоналарның һәр тәре өчен әлеге Кагыйдәләр белән шәнәр төзелеше регламенты билгеләнә, ул бер тәрдәге билгеләнгән барлык территориаль зоналарга карата эш итә.

Территориаль зоналар тәрләрен билгеләү өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы билгеләр (индекслар) кулланыла:

Территория зонасы төренең индексы	Территория зонасы төренең аталышы
Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1)
ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)
И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
П2	III класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П2)
CX2	Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы (CX2)
CX3	Авыл хужалығы куллану зонасы (CX3)
CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1)

Территориаль зонаның тәрен билгеләү өчен аның атамасын яки номерын әлеге кагыйдәләр кысаларында куллану тигез.

3. Билгеләнгән территориаль зоналарны идентификацияләү өчен территориаль зонаның номеры һәм исеме кулланыла. Билгеләнгән территориаль зона исеме түгәрәк җәялләр эчендә төзелгән территориаль зона тәре индексын һәм билгеләнгән территориаль зона номерларын үз эченә алган территория зонасы тәре исеменнән тора.

Территория зонасы индексы территориаль зона төренең индексына туры килә. Территория зоналарына карата әлеге Кагыйдәләр кысаларында «территориаль зона индексы» һәм «территориаль зона индексы» терминнарын куллану бер мәгънәгә ия. Бер үк төрле индекс булган барлык территориаль зоналар өчен гомуми шәнәр төзелеше регламенты гамәлдә.

Шәнәр төзелешен зоналаштыру картасында түбәндәге территориаль зоналарның чикләре билгеләнгән:

Зона номеры	Зона индексы	Территория зонасы исеме	Зона уриашу урыны
1-1	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-1	Юлбат ав.
1-2	ОД	1-2 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Юлбат ав.
1-3	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №1-3	Юлбат ав.
2-1	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №2-1	Калатау бистәсе
2-2	CX2	2-2 номерлы авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы (CX2)	Калатау бистәсе
3-1	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №3-1	Тенеки авылы
3-2	ОД	3-2 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Тенеки авылы
3-3	CH1	3-3 номерлы зиратлар урнаштыру зонасы (CH1)	Тенеки авылы

		№3-3	
4-1	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №4-1	Йосыф Алан авылы
4-2	ОД	4-2 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Йосыф Алан авылы
4-3	И	4-3 номерлы инженерлык инфраструктурасы зонасы	Йосыф Алан авылы
4-4	CX3	Авыл хужалыгы файдалануы зонасы (CX3) №4-4	Йосыф Алан авылы
4-5	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №4-5	Йосыф Алан авылы
5-1	И	5-1 номерлы инженерлык инфраструктурасы зонасы	Юлбат авыл жирлеге
5-2	П2	III класслы хәвефлелектөгө житештерү һәм склад объектлары зонасы (П2) №5-2	Юлбат авыл жирлеге
5-3	CX2	5-3 номерлы авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Юлбат авыл жирлеге
5-4	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №5-4	Юлбат авыл жирлеге

Территория зонасын билгеләү өчен әлеге Кагыйдәләр кысаларында аның исемен яисә номерын куллану бертөрле мәгънәгә ия.

4. Билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре чикләрнең бер яисә аннан да күбрәк контурларыннан торырга мөмкин.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк төрле индекс һәм территориаль зона номеры булган территориаль зоналарның чикләре контурлары бер күпконтурлы территориаль зонага керә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк индекс булган территориаль зоналарның чикләре контурлары, әмма территориаль зоналарның төрле номерлары бер төрдөгө төрле территориаль зоналарга керә.

5. Мәжбүри тәртиптә чикләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә торган территориаль зоналардан тыш, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай үк түбәндәгеләр күрсәтелдө:

- шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр;
- шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр;
- барлық жир кишәрлекенә карата билгеләнгән территория зонасы регламенты нигезендә жирләрдән (жир кишәрлекеннән яисә аның өлешеннән) фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр өчен түбәндәгө исемнәр һәм шартлы текст тамгалары (индекслар) кулланыла:

1) Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

Индекс	Атамасы
ЛО	Линияле объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре

2) Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр

Индекс	Атамасы
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Жир өсте сулары белән капланган жирләр
CX	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре

3) жирләрдән фактта яисә планлаштырыла торган файдалану территорияләре:

Индекс	Атамасы
И-Ф	И зонасы регламенты нигезендә жирләрдән факттагы файдалану территориясе
CX2-Ф	CX2 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе
CX3-Ф	CX3 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе

Күрсәтелгән жирләр hәм территорияләр территориаль зоналар булып тормый, әлеге жирләр hәм территорияләр чикләре турында белешмәләр әзерләнми hәм күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертелми.

6. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта терриорияне үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр билгеләнә. Мондый территорияләрнең чикләре бер яки берничә территориаль зона чикләрендә билгеләнә.

Чикләрендә терриорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләр материалларында күрсәтелмәгән.

## **23 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар**

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырылды, алар Россия Федерациясе законнары нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануга өстәмә чикләүләр кертәләр.

2. Әлеге Томның 9 статьясындагы 9.1 өлеше нигезләмәләре нигезендә әлеге Зона кагыйдәләре кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә: билгеләнүгэ планлаштырыла торган, юнәлешле.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре генә күрсәтелә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Әлеге зоналарның янынча чикләре жирлекнең генераль планны нигезләү материаллары составына керә торган генераль планы карталарында чагылдырылырга мөмкин.

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелешен зоналаштыруны картадан алу мәгълүмати-белешмә характеристерда була. Территориянең махсус шартлары планлаштырылган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләре хокукуы бирүчеләр мондый зоналар өчен билгеләнгән чикләүләрнең гамәлдә булуын суд тәртибендә дәгъвалиарга хокуклы.

2. Билгеләнгән яисә планлаштырыла торган, характеристикалары күрсәтелгән зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары әлеге Кагыйдәләргә туры килми.

3. Күрсәтелгән картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләреннән тыш, махсус сакланылучы табигать территорияләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектлар чикләре; тарихи жирлекләр территорияләре чикләре чагылдырылырга мөмкин.

## **24 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр**

1. Әлеге Кагыйдәләргә мәжбүри күшымта итеп билгеләнгән территориаль зоналар чикләре урынының график тасвиrlамасы булган билгеләнгән территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр, күчмәсез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен файдаланыла торган координаталар системасында әлеге чикләрнең характеристлы нокталары координаталары исемлеге була.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары шулай ук территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвиrlамасын эзерләргә хокуклы. Әлеге Кагыйдәләр проектын эшләү кысаларында территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвиrlамасы эзерләнмәгән һәм территориаль зоналар чикләре турында белешмәләргә кертелмәгән.

2. Территория зоналары чикләре турында белешмәләр түбәндәгеләр рәвешендә бирелә:

1) Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының 2018 елның 23 декабрендәге 650 номерлы боерыгы белән расланган «Торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус сакланылучы табигать территорияләре, территорияләрдән, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар урнының график тасвиrlамасы»

нигезендә әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән жирлекнең территориаль зоналары чикләре турында белешмәләр булган PDF форматындағы электрон документ;

2) территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту өчен кирәkle XML форматындағы электрон документлар рәвешенде.

### **III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ**

#### **IX БУЛЕК. Шәнәр төзелеше регламентлары**

##### **25 статья. Шәнәр төзелеше регламенты составы**

1. Шәнәр төзелеше регламенты белән жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә файдаланыла торган бөтен нәрсә кебек үк.

2. Шәнәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнде:

1) территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

2) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зonasы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

3) функциональ зоналар һәм аларның генераль план белән билгеләнгән планлаштырыла торган үсеш характеристикалары;

4) территория зоналары төрләре;

5) мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылуучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәнәр төзелеше регламентының гамәлдә булыу шәнәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына кагыла.

4. Шәнәр төзелеше регламентының гамәлдә булыу жир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыкланган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм/яисә линия объектлары белән мәшгуль булган объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Шәнәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм социаль-икътисадый үсеше алдан билгеләнә торган территорияләр чикләрендә урнашкан авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирләреннән, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирләреннән тыш, запас жирләр, махсус сакланылуучы табигать территорияләре жирләре (дәвалу-савыктыру урыннары һәм курортлар жирләреннән тыш) өчен билгеләнмәгән.

6. Тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына карата шәнәр төзелеше регламентында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары;

3) Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

4) үзенә карата шәнәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория территориясе чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру караплан очракта, территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь

дәрәжәсeneц исәп күрсәткечләре hәм күрсәтелгән объектларның халык өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәжәсeneц исәп күрсәткечләре өстәмә рәвештә күрсәтелә.

7. Жир кишәрлекләреннән hәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләрен билгеләу hәр территориаль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

8. Жир кишәрлекләреннән hәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре жир кишәрлекләреннән hәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләренә карата өстәмә буларак қына рөхсәт ителә hәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрен куллану рөхсәт ителми.

9. Жир кишәрлекләреннән hәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән бер төрен үзгәртү, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә техник регламентлар таләпләрен үтәгән очракта, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

10. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт hәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт hәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән hәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп hәм ярдәмчел төрләре жир кишәрлекләренә hәм капиталъ төзелеш объектларына хокук ияләре тарафыннан өстәмә рөхсәтләрдән hәм килештерүләрдән башка мөстәкыйль рәвештә сайланы.

11. Жир кишәрлекләреннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезендә әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

12. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән hәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

13. Линияле объектларны (гомуми файдаланудагы федераль hәм региональ эһәмиятле автомобиль юлларыннан hәм гомуми файдаланудагы тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмат hәм геодезик тамгаларны урнаштыру теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә генә рөхсәт ителә.

14. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре Росреестрның 2020 елның 10 октябрендәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре классификаторы (алга таба - Классификатор) нигезендә билгеләнә. Күрсәтелгән классификаторда рөхсәт ителгән файдалану төрләре атамалары, аларның кодлары (санлы билгеләре) hәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау бар. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төренен текстлы исеме hәм аның коды (санлы билгеләнеше) бертерле булып тора.

15. Жир кишәрлекләренең ин чик (минималь hәм (яисә) максималь күләмнәре hәм рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләу түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең ин чик (минималь hәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) катларның чикле саны hәм биналарның, корылмаларның чикле биеклеге;

3) жир кишәрлекләгә чикләрендә төзелеш алыш баруның максималь проценты, ул жир кишәрлекләренең бөтен мәйданына төзелеп бетәргә мөмкин булган суммар мәйданы нисбәтә буларак билгеләнә;

4) биналарны, төзелешләрне, корылмаларны мөмкин кадәр урнаштыру урыннарын билгеләу максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, якында биналар, корылмалар төзү тыела.

16. Жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары, кагыйдәләр, техник регламентлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, санитария кагыйдәләре тарафыннан иң чик параметрларга карата таләпчән таләпләр каралмаган очракларда кулланыла.

17. Жир кишәрлекләгенең минималь күләменә (мәйданына) чикләүләр бер хокукка ия булган файдалануның бер төре булган чиктәш жир кишәрлекләренә кагылмый.

18. Бинаның беренче катларында барлык өске катлар да бар, шул исәптән мансард катлары да, шулай ук цоколь катның өске өлеше планлаштырылган билге дәрәҗәсенниң кименә 2 метрга югарырак күтәрелсә.

18.1. Классификатор коды белән рөхсәт ителгән куллану төре өчен корылмаларның (антенна-мачта) иң чик биеклеге билгеләнергә тиеш түгел.

19. Жир кишәрлекләген төзүнең максималь процenty жир кишәрлекләндә урнашкан барлык биналарның һәм корылмаларның мәйданын, яссылыклы корылмалардан һәм жир кишәрлекләгө өслегендәге капиталь төзелеш объектларыннан (объектның жир асты өлеше) тыш, исәпкә ала.

20. Территориаль зоналар чикләрендә рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын куллануның бер үк төрләре белән, әмма жир кишәрлекләренең төрле чик (минималь һәм (яси) максималь) күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның иң чик параметрлары белән һәм мондый күләмнәр һәм параметрлар белән яраштырылган зоналар билгеләнергә мөмкин.

## 26 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары

Шәһәр төзелеше регламентлары территориаль зонаның һәр төренә карата билгеләнә. Территория зонасының һәр төренең шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче әлеге төрдәге барлык билгеләнгән территориаль зоналарга кагыла.

### 26.1. Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрен сайлагап алу төп яки шартлы рәвештә рөхсәт ителгән қуренешкә өстәмә рәвештә генә мөмкин, аны төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына билгеләргә ярамый.

Жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шулай ук рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өчен жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар файдалануның төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төре белән билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында әлеге төрне Классификаторда тасвиrlау нигезендә конкрет төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр өчен рөхсәт ителгән рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре күрсәтелми.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре; файдалануның ярдәмче төре билгеләнә торган төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төр кодлары һәм ярдәмче төрләр өчен рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдала нуның ярдәмче төре коды	Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре исеме	Куллануның ярдәмче төре билгеләнә торган төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләре кодлары	Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары	
			катларның чикле саны, төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь процenty

1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13	н.у.	н.у.
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэммин итү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	1.8	0	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	1.8	0	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5; 2.6; 4.1	1 кат, 5 м	20%
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	1.7; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.16; 1.17; 1.18; 2.1.1; 2.4; 2.5; 2.7.1	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	3.5.2, 6.12	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	2.5; 2.6; 3.2.4	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	3.6.2.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	3.4.1, 3.4.2, 3.10.1, 4.8.1, 5.2.1, 6.4, 6.9, 7.6, 9.2.1, 12.1	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.2.1, 7.6, 9.2.1	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.4.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.2, 3.9.3, 4.1, 4.8.1	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.4	2 кат, 10 метр	н.у.
4.9.1.4	Автомобилләрне ремонтау	4.9.1.1, 4.9.1.3	2 кат, 10 метр	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	0	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	9.2.1	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	1.13	н.у.	н.у.

## **26.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)**

Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән Ж1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Шәхси торак төзелеш зоналары урнаштыру өчен билгеләнгән:

- индивидуаль торак төзелеше һәм шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен билгеләнгән шәхси жир кишәрлекләре белән аерым торучы торак йортлар;
- блокланган торак йортлар;
- аз катлы торак йортлар (дүрт катка кадәр, мансардны да кертеп).

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге аерым торучы, төзелгән яисә күшүп төзелгән объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, күльт биналарын, автомобиль транспортны стоянкаларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданнарның яшәвенә бәйле һәм эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамаучы объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына шулай ук бакчачылыкны алыш бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелегә мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, бүлешү яки бүлеп бирү юлы белән), кодлар белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре 2.1, 2.2, 2.3 (блоклар саны икедән артмаган) фронт буйлап жир кишәрлекенең минималь кинлеге 25 метрдан да ким булмаска тиеш; код өчен 2.3, шул исәптән блоклар белән икедән артык - 15 метрдан артмаска тиеш.

Катларның иң чик саны һәм кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен иң чик биеклек 2.1, 2.2, 2.3 төп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмчел корылмаларның максималь биеклеге - яссы түбә башына 4 м, 5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

кодлы рөхсәт ителгән файдалану төре өчен 6.8 (антлы-мачта корылмалары) кодлы жир кишәрлекләре чикләренә кадәр 2.1, 2.1, 2.2, 2.3, 3.5.1, 3.5.2 кодлы рөхсәт ителгән куллану төрләре булган жир кишәрлекләре чикләренә кадәр 50 метрдан да ким булмаган ара ара.

Түбә түбәсеннән 4.0-4.10 кодларында караплан рөхсәт ителгән файдалану төрләре булган җәмәгать биналары өчен, түбә кәрнизе 0,5 метрдан артык булса, күрше жир кишәрлекләре чикләренә кадәр минималь ара - түбә кәрнизиеннән 1 метр.

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәгә ераклыкларны алыша кирәк:

- участокның чигенән торак йорт стенасына кадәр - кименә 3 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - кименә 5 метр;

- участокның чикләреннән алыш хужалык корылмаларына кадәр кименә 1 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - 5 метрдан да ким булмаган; түбәнен тәгәрмәчле түбәсеннән төзелгән корылмалар өчен әлеге аралар түбә карнизыннан 0,5 метрдан артса, үлчәнә;

- бәдрәфтән, тирес складлау мәйданчыкларыннан, чүп-чар чоқырыннан, чистарту корылмаларыннан, терлекләрне күрше торак бина стеналарына кадәр тоту өчен хужалык корылмаларыннан алыш кименә 10 метрга кадәр;

- торак бина тәрәзәләреннән алыш күрше участокта урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кименә 10 метр, автотранспортны саклау өчен корылмаларга кадәр (гараж) - кименә 4 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда бәдрәфтән су белән тәэммин иту чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һәм аз катлы күпкатлы торак төзелеше өчен түбәндәгә ераклыкларны алыша кирәк:

- участокның чигенән торак йорт стенасына кадәр - кименә 3 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - 2.3 коды өчен кименә 5 метр;

- 2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кименә 15 м;

4 кат: кименә 20 м (көнкүреш өзелмәләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм ижтимагый биналардан ераклыкта урнаштырылға тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;
- өлкән яштәге халықның ялы өчен - 10 м;
- автомобиль кую өчен - 10 м;
- спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;
- хужалық максатлары өчен - 20 м;
- калдыклар өчен контейнерлы мәйданчыклар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан булышу корылмаларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен киртәләрнең максималь биеклеге кодлар белән 2.1, 2.2 - 2 м, кодлар белән 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындағы материал һәм тип киртәләр, яшелчә бакчалары биләгән өлештә - тонык, чeltәрле, кояш яктысын үткәрә торган чикләвек түгел.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир участогы куләме, кв. м.	Катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешне ң максималь проценты	Жир кишәрлеге чиklәреннән минималь чиғенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре</b>					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. – 1000 макс. – 2500	3 кат/18 м	50 %	5/3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен (йорт янындағы жир кишәрлеге)	мин. – 1000 макс. – 2500	3 кат/18 м	40 %	5/3
2.3	Туктатылган торак төзелеше	мин. – 1000 макс. – 2500	3 кат/18 м	60 %	5/3
3.4.1.	Амбулатория-хастаханә хезмәте курсетү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1.	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1.	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чeltәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
1.5	Бакчачылык	мин. - н.у. макс. - 3000	0/0	0 %	н.у.

2.1.1.	Азкатлы күптирилүү торак төзелеше	мин. - 500 макс. - н.у.	4 кат (мансады да көртеп)/20 м	75%	н.у.
2.7	Торак төзелешенэ хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүнө тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1.	Социаль хезмәт күрсәту йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2.	Халыкка социаль ярдәм күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2.	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәгә эшчәнлекне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/билгелән мәгән	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 кат/билгелән мәгән	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 кат/билгелән мәгән	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	3 кат/билгелән мәгән	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилләрне ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Бакчачылык алыш бару	мин. - н.у. макс. - 3000	0/0	0 %	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлегенең урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«н.у.» шартлы қыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир участокларыннан һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ИТЕЛГӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ ТӨП һәм шартлы төрләре өчен [26 Статья](#), [26.1 пункт, IX бүлгегендә курсәтелгән таблица нигезендә билгеләно](#).

Әлеге статьяда жайга салынмаган курсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләно.

### **26.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты**

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелеше регламенты әлеге Кагыйдәләр билгеләгән ОД индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, эшкуарлық эшчәнлеге, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү объектлары, административ, фәнни-тиңшеренү учреждениеләре, күльт биналары, автомобиль транспортны тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданнарынц тормыш эшчәнлеген тәэммин итүгә бәйле башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру өчен рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектлары исемлегенә торак йортлар, блокланган төзелешнең торак йортлары, күпфатирлы йортлар, кунакханәләр, жир асты яки күпкатлы гаражлар көртөлөргә мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, бүлешү яки бүлеп бирү юлы белән), кодлар белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре 2.1, 2.2, 2.3 (блоклар саны икедән артмаган) фронт буйлап жир кишәрлекенең минималь кинлеге 25 метрдан да ким булмаска тиеш; код өчен 2.3, шул исәптән блоклар белән икедән артык - 15 метрдан артмаска тиеш.

Катларның ин чик саны һәм кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен ин чик биеклек 2.1, 2.2, 2.3 төп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмчел корылмаларның максималь биеклеге - яссы түбә башына 4 м, 5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Кодлы рөхсәт ителгән файдалану төре өчен 6.8 (антлы-мачта корылмалары) кодлы жир кишәрлекләре чикләренә кадәр 2.1, 2.1, 2.2, 2.3, 3.5.1, 3.5.2 кодлы рөхсәт ителгән куллану төрләре булган жир кишәрлекләре чикләренә кадәр 50 метрдан да ким булмаган ара ара.

Түбә түбәсеннән 4.0-4.10 кодларында каралган рөхсәт ителгән файдалану төрләре булган жәмәгать биналары өчен, түбә кәрнизе 0,5 метрдан артык булса, күрше жир кишәрлекләре чикләренә кадәр минималь ара - түбә кәрнизиеннән 1 метр.

Биналар арасындағы минималь ераклык:

- мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен қызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м;
- қызыл линиядән төп төзелешкә кадәр стационары булган дәвалау учреждениеләре өчен - 30 м;
- стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындағы ераклык кимендә 50 м;

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигенән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - кимендә 5 метр;

- участокның чикләреннән алып хужалык корылмаларына кадәр кимендә 1 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - 5 метрдан да ким булмаган; түбәнен тәгәрмәчле түбәсеннән төзелгән корылмалар өчен әлеге аралар түбә карнисыннан 0,5 метрдан артса, үлчәнә;

- бәдрәфтән, тирес складлау мәйданчыкларыннан, чүп-чар чоқырыннан, чистарту корылмаларыннан, терлекләрне күрше торак бина стеналарына кадәр тоту өчен хужалык корылмаларыннан алып кимендә 10 метрга кадәр;

- торак бина тәрәзәләреннән алып күрше участокта урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 10 метр, автотранспортны саклау өчен корылмаларга кадәр (гараж) - кимендә 4 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда бәдрәфтән су белән тәэммин итү чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һәм аз катлы күпкатлы торак төzelеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - 2.3 коды өчен кимендә 5 метр;

- 2 - 3 кат биекләтгә торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзелмәләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм ижтимагый биналардан ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;

- өлкән яштәгә халыкның ялы өчен - 10 м;

- автомобиль кую өчен - 10 м;

- спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары өчен - 20 м;

- калдыклар өчен контейнерлы мәйданчыклар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен киртәләрнең максималь биеклеге кодлар белән 2.1, 2.2 - 2 м, кодлар белән 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындағы материал һәм тип киртәләр, яшелчә бакчалары биләгән өлештә - тонык, чeltәрле, кояш яктысын үткәрә торган чикләвек түгел.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төzelеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төzelешнең, капиталъ төzelеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төzelеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен һәм реконструкцияләүнен ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	жир участогы куләме,кв м.	катлар саны / төzelеш биеклеге	Төzelешне ң максималь проценты	жир кишәрлекеге чикләрнә н минималь чиғенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре</b>					
2.7	Торак төzelешенә хезмәт курсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт курсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр курсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр курсәтуңе тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2.	Халыкка социаль ярдәм курсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәте курсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.1.	Амбулатория-хастаханә хезмәте курсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.2.	Стационар медицина хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1.	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.

	урта гомуми белем бирү				
3.5.2.	Урта hэм югары hөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2.	Дини идарә hэм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1.	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.2.	Вәкиллек эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/билгеләнм әгән	н.у.	н.у.
4.5	Банк hэм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 кат/билгеләнм әгән	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 кат/билгеләнм әгән	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	5 кат/билгеләнм әгән	н.у.	н.у.
4.8.1	Күңел ачу чаралары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1.	Спорт-тамаша чараларын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан маҳсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

**Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре**

2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/18 м	50 %	5/3
2.1.1.	Азкатлы күпфтирлы торак төзелеше	мин. - 500 макс. - н.у.	4 кат (мансадрны да кертеп)/20 м	75%	н.у.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалық алыш бару өчен (йорт янындагы жир кишәрлекеге)	мин. – 1000 макс. – 2500	3 кат/18 м	40 %	5/3
2.3	Туктатылган торак төзелеше	мин. – 1000 макс. – 2500	3 кат/18 м	60 %	5/3
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/5 м	н.у.	н.у.

3.2.1.	Социаль хезмәт күрсәтүйортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.3.	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-куңел ачу үзәкләре (комплекслар)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юл ялын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилльэрне ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шөгүлләнү өчен жиңазландырылган мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5.	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.0	Оборонаны һәм куркынычсызлыкны тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Әчке хокук тәртибен тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлегенен урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир участокларыннан һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ИТЕЛГӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ ТӨП һәм шартлы төрләре өчен 26 Статья, 26.1 пункт, IX бүлгегендә күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

## 26.4. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән И индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы объектларын, шул исәптән корылмаларны һәм коммуникацияләрне урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	жир участогы күләме, кв м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешне ң максималь проценты	жир кишәрлеке чилләренә н минималь чиғенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре</b>					
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/5 м	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.7	Энергетика	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.5	Торбауткәргеч транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/билгеләнм әгән	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир участокларыннан һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ИТЕЛГӘН ФАЙДАЛАНУНЫң ТӨП һәм шартлы төрләре өчен 26 Статья, 26.1 пункт, IX бүлегендә күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

## 26.5. III класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П2)

IV-V класслы куркынычлык житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П3.1) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән П3.1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Житештерү зоналары эйләнә-тирә мохиткә йогынты ясауның төрле нормативлары булган житештерү объектларын, склад объектларын урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир участогы күләме, кв. м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешне ң максималь проценты	Жир кишәрлеге чикләренә и минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре</b>					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин иту	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
4.1	Эшлекле идарә	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
4.9	Хезмәт гаражлары	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.0	Житештерү эшчәнлеге	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.2	Авыр сәнәгать	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.2.1	Автомобиль төзелеше сәнәгате	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.3	Жиңел сәнәгать	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.3.1.	Фармацевтика сәнәгате	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.4	Азық-төлек сәнәгате	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.5	Нефтехимия сәнәгате	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.6	Төзелеш сәнәгате	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.8	Элемтә	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.9	Складлар	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.11	Целлюлоз-кәгазь сәнәгате	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
11.3	Гидротехник корылмалар	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.

12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4.5 м	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.2.	Урта һәм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/билгеләнм әгән	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 кат/билгеләнм әгән	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 кат/билгеләнм әгән	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилләрне ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
7.3	Су транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенең урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир участокларыннан һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен 26 Статья, 26.1 пункт, IX булагендә күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

## 26.6. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналары авыл хужалыгы эшчәнлеген алыш бару, фермер хужалыклары, фәнни-тикшеренү, уку һәм аывыл хужалыгы житештерүенә бәйле башка максатлар эшчәнлеген тәэмин итү өчен, шулай ук аквакультура (балыкчылык), шул исәптән аывыл хужалыгы житештерүе өчен кирәkle капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Капиталь төзелеш объектларының рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең индикатор параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир участогының күләме, га	Катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	Жир кишәрлеге чикләренең минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре</b>					
1.3	Яшелчәчелек *)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.5	Бакчачылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.8	Терлекчелек	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.9	Жәнлекчелек	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.10	Кошчылык	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.11	Дунғызычылык	макс. - 50	н.у.	н.у.	н.у.
1.12	Умартачылык	макс.- 1	н.у.	10 %	н.у.
1.13	Балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
1.17	Питомниклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэмин иту	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./5 м	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/бүлгеләнмә әгән	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 кат/бүлгеләнмә әгән	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сыйналар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

\*) Капиталь төзелеш объектлары булганда, яшелчәчелек теплицалардан файдаланып.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир участокларыннан һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ИТЕЛГӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ ТӨП һәм шартлы төрләре өчен 26 Статья, 26.1 пункт, IX бүлегендә күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

## 26.7. Авыл хужалығы файдалануындагы зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СХ3)

Коммуналь-склад объектлары (КС) зоналарының шәһәр төзелеше регламенты КС зonasы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалануның яисә планлаштырылуның территорияләре чикләрендә билгеләнергә тиешле территориаль зоналарга кагыла.

Авыл хужалығы куллану зоналары авыл хужалығын алыш бару, кыр участокларында шәхси ярдәмче хужалык алыш бару, яшелчәчелек өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир участокының күләме, га	Катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	Жир кишәрлекләренең ин минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре</b>					
1.2	Бөртекле һәм башка авыл хужалығы культуралары үстерү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.3	Яшелчәчелек	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.4	Яшәү сәләтен күтәрүче дару, чәчәк культуралары үстерү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.5	Бакчачылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.12	Умартачылык	макс.- 1	н.у.	10 %	н.у.
1.13	Балыкчылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.14	Авыл хужалығын фәнни яктан тәэмин итү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.16	Кыр кишәрлекләрендә шәхси ярдәмче хужалык алыш бару	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.17	Питомниклар	н.у.	н.у.	0 %	н.у.

1.19	Печэн чабу	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

#### **Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре**

3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир участокларыннан һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ИТЕЛГӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ ТӨП һӘМ шартлы төрләре өчен 26 Статья, 26.1 пункт, IX бүлегендә күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

#### **26.8. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH1)**

Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH1) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән CH1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Зиратлар урнаштыру зоналары күмү урыннарын (зиратларны, крематорийларны, башка күмү урыннарын) урнаштыру һәм эшләтү өчен билгеләнгән. Әлеге төр зоналарны урнаштыру күрсәтелгән зоналарны бүлеп чыгару юлы белән генә һәм башка территориаль зоналарда ярамаган килеш тәэмин ителергә мөмкин.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен һәм реконструкцияләүнен ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	жир участогы куләме, кв м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешне ң максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренә н минималь чигенүләр, м
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре</b>					
3.1	Коммуналь хезмәт қурсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр қурсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт туктальышлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан маҳсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.1	Ритуаль эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
<b>Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре</b>					
н.у.					

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир участокларыннан һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның ёстәмә төрләре рөхсәт ИТЕЛГӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ ТӨП һәм шартлы төрләре өчен 26 Статья, 26.1 пункт, IX бүлгегендә күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда җайга салынмаган қурсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

## 27 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының ғамәлдә булуы қагылмый торган жирләр

**ЛО** - линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары белән биләнгән жир кишәрлекләре.

Линия объектларына электр линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торбауткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар керә.

## 28 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

**ЛФ** - урман фонды жирләре.

**ВО** - өске сулар белән капланган жирләр.

**СХ** - авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирләре.

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенән вәкаләтле органнары яисә вәкаләтле жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул итә.

Жирләрдән яисә жир кишәрлекләрнән урман фонды жирләре составыннан файдалану урманчылыкның урман хужалыгы регламенты белән билгеләнә, аның чикләрендә урман фонды жирләре урнашкан, урман мәнәсәбәтләре өлкәсендәге федераль һәм региональ законнар нигезендә билгеләнә.

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан жирләрдән яисә жир кишәрлекләрнән файдалану махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә махсус сакланылучы табигать территориясе турындагы нигезләмә белән билгеләнә.

Жир өсте сулары белән капланган жирләрдән файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары тарафыннан билгеләнә.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составыннадагы авыл хужалыгы жирләренә торак пунктлар чикләрнән читтә урнашкан күпьеңлек үсентеләр (бакчалар, виноградлыклар һәм башкалар) биләгән чәчүлекләр, печәнлекләр, көтүлекләр, ятмалар, жирләр керә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составыннадагы авыл хужалыгы жирләренең өстенлекләре кулланылышта һәм аерым сакланырга тиеш. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составыннадагы авыл хужалыгы жирләре гражданнарның үз ихтыяжлары өчен бакчачылыкны алыш бару территориие чикләренә кертелә алмый, шулай ук бакча йортлары, торак йортлар, хужалык корылмалары һәм бакча жир кишәрлекендә гаражлар төзү өчен файдаланыла алмый.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында авыл хужалыгы жирләре индексы белән билгеләнә торган авыл хужалыгы жирләре составына авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрнең хужалык эчендәге юллары, саклагыч урман утыртмалары, агач-куак үсемлекләре белән биләнгән, жирләрне тискәре йогынтыдан саклау функциясен башкаручы башка жирләр дә кертелергә мөмкин.

## **29 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорииләре**

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында территориине чагылдырырга тиеш, алар өчен территориаль планлаштыру документлары нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше регламентлары һәм зоналары билгеләнергә тиеш, әмма әлеге территорииләр өчен гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә территория зonasы билгеләнә алмый.

Мондый территорииләрне билгеләү өчен жирләрдән (жир кишәрлеге яисә аның өлеше) факттагы яисә планлаштырылган файдалану территориисе төшенчәсө кулланыла.

Жир кишәрлекенең бер өлешен фактта яисә планлаштырып куллану территориисе - жир кишәрлекенең зур булмаган өлешен биләгән территория (шул исәптән ике яки аннан да аерымланган кишәрлектән торган бердәм жир файдаланудагы), ул фактта кулланыла яки теге яки бу территорииаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты нигезендә файдалану планлаштырыла, ул бөтен жир кишәрлекенең яисә аның өлешенә карата билгеләнә алмый.

Һәр жир кишәрлекенең бер генә территорииаль зонага каравы турындагы законнар таләпләре нигезендә, территорииаль зона жир кишәрлекенең бер өлешенә карата (шул исәптән бердәм жирдән файдалануның аерымланган кишәрлекенең карата) билгеләнә алмый. Жир кишәрлекенең бер өлешен фактта яисә планлаштырып файдалануга туры килә торган территорииаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты, рөхсәт ителгән файдалану төрләренең, жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) һәм (яисә) максималь күләмнәренең һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларының, жир кишәрлекенең калган (зуррак) өлешен

капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең барлық жир кишәрлекенә кагыла алмый.

Жир кишәрлеге өлешен фактта яисә планлаштырып куллану территорияләре территориаль зонаның хокукий статусы юк. Элеге территорияләрнең чикләре, шулай ук территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның аларга туры килә торган чикләре ориентир рәвешендә була һәм тиешле функциональ зоналар һәм зоналар чикләре нигезендә жирлекнең генераль планы карталарында территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше зonasы карталарында чагылдырыла.

Элеге территорияләрне шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында билгеләү өчен жир кишәрлекен фактта файдаланган очракта, яки жир кишәрлеге өлешен планлаштырган очракта «-Ф» индексы белән тулыландырылган өлеше булган жир кишәрлекен факттагы территориаль зonasы яисә планлаштырылган өлеше индексы кулланыла.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында жирләрдән фактта һәм планлаштырылган файдалануның тубәндәге төрләре күрсәтелгән:

**И-Ф** - И зonasы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

**CX2-Ф** - CX2 зonasы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

**CX3-Ф** - CX3 регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

Гамәлдәге кануннар нигезендә, жирләрнен хокукий статусы кейләнмәгән территорияләр, эгәр алар кешеләрнен тормышына һәм сәламәтлегенә, эйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудырмаса, чикләнмәгән озак яши ала. Жир кишәрлекен бер өлешен факттагы яисә планлаштырылган файдалану территориясендә булган капиталь төзелеш объектларын төзү яки реконструкцияләүгә рөхсәт алу өчен жир кишәрлекен ызанлау (бүлешү яки бүлеп бирү) үткәрергә һәм территорияне факттагы яки планлаштырылган куллануга туры килә торган, территориаль зона чикләрен билгеләү өлешендә, элеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертергә кирәк.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында жирләрдән фактта файдалану территориясе сыйфатында шулай ук урман фонды жирләрендә яисә махсус саклана торган территорияләрдә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләре дә күрсәтелә ала.

## **Х БҮЛЕК. ЖЫР КИШЭРЛЕКЛЭРЕННЭН һЭМ КАПИТАЛЬ ТӨЗЕЛЕШ ОБЪЕКТЛАРЫННАН ФАЙДАЛАНУНЫ ЧИКЛЭҮ**

**30 статья. Территориядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналар чиклэрендэ жыр кишэрлеклэреннэн һЭМ КАПИТАЛЬ ТӨЗЕЛЕШ ОБЪЕКТЛАРЫННАН ФАЙДАЛАНУНЫ ЧИКЛЭҮ**

### **30.1. Гомуми нигезләмәләр**

1) Россия Федерациисе Жыр кодексы нигезендә территориядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналар чиклэрендэ жыр асты байлыклары, нава һЭМ СУ ЗАКОННАРЫ түрында законнарда башкасы каралмаган булса, жыр кишэрлеклэреннэн файдалану чикләнә һЭМ (яисә) мондый жыр кишэрлеклэрендэ урнашкан күчемсез мөлкәт объектларын урнаштыруны һЭМ (яисә) файдалануны тыя һЭМ (яисә) территорииләрдэн файдалануның махсус шартлары булган зоналар урнаштыру максатларына туры килми торган башка эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен жыр кишэрлеклэреннэн файдалануны чикли яисә тыя торган жыр кишэрлеклэреннэн файдалануны чикли.

2) Россия Федерациисе Жыр кодексының 105 статьясында билгеләнгән территорииянең махсус шартлары булган зоналар төрләренең тулы исемлеге:

3) Жыр кишэрлеклэреннэн һЭМ КАПИТАЛЬ ТӨЗЕЛЕШ ОБЪЕКТЛАРЫННАН ФАЙДАЛАНУНЫ ЧИКЛЭҮ ФЕДЕРАЛЬ ЗАКОННАР НИГЕЗЕНДӘ ЧИКЛЭРЕН ФЕДЕРАЛЬ ЗАКОННАР ТАЛӘПЛӘРЕ НИГЕЗЕНДӘ РЭСМИ БИЛГЕЛӘНГӘН ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР ЧИКЛЭРЕНДӘ ГЕНӘ ГАМӘЛДӘ БУЛА. ЖЫРЛЕКЛӘРНЕң, ШӘHӘР ОКРУГЛАРЫНЫң ЖЫРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ҮЗ ВӘКАЛӘТЛӘРЕНӘ КЕРТЕЛМӘГӘН ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУНЫң МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАРНЫң КҮЛӘМНӘРЕН һЭМ (ЯИСӘ) ЧИКЛӘРЕН БИЛГЕЛИ АЛМЫЙ.

Шуңа ярашлы рәвештә әлеге Кагыйдәләр кысаларында территорииядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә:

- билгеләнгән - Россия Федерациисе законнары нигезендә чикләре билгеләнгән һЭМ расланган зоналар;

- Россия Федерациисе законнары нигезендә чикләре билгеләнмәгән һЭМ расланмаган, әмма законнар нигезендә билгеләнергә тиешле чикләрне билгеләү кагыйдәләренең (критерийларының) беркетелгән күләмнәре һЭМ бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) билгеләнгән зоналар;

- ориентлашу зоналары - Россия Федерациисе законнары нигезендә билгеләнмәгән һЭМ расланмаган зоналар, алар законнар нигезендә билгеләнергә тиеш, әмма чикләр билгеләү буенча билгеләнгән үлчәмнәре һЭМ бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) юк; мондый зоналар өчен закон дәрәжәсендә бары тик ориентир күләмнәре генә билгеләнгән, мондый зоналар чикләре билгеләнгән очракта, әйләнә-тирә мохиткә йогынты ясау дәрәжәсен исәпләүләр һЭМ (яисә) натураль үлчәүләр үткәру юлы белән төгәлләштерелергә тиеш.

4) ШӘHӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫНДА ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУНЫң МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН БИЛГЕЛӘНГӘН ЗОНАЛАРНЫң ЧИКЛӘРЕ ГЕНӘ МӘЖБҮРИ ТӘРТИПТӘ ЧАГЫЛДЫРЫЛА.

5) ШӘHӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫНДА ШУЛАЙ УК ФЕДЕРАЛЬ ЗАКОННАРДА һЭМ Россия Федерациисе норматив хокукий актларында территорииядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре теркәлгән күләмнәре һЭМ территорииядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләрен билгеләү кагыйдәләре билгеләнгән гамәлдәге объектларга карата территорииядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре курсателә ала.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торбауткәргечләр, әлемтә линияләре), автомобиль юлларының юл буе полосалары, су саклау зоналары һЭМ ёске су объектларының яр буе яклау полосалары керә. Мондый зоналарның чикләре шӘHӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫНДА ЧАГЫЛГАН ОЧРАКТА, ӘЛЕГЕ ЧИКЛӘР РЭСМИ БИЛГЕЛӘНГӘН (РАСЛАНГАН) ЗОНАЛАРДАН ТЕРРИТОРИЯНЕң МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН АЕРЫМ ШАРТЛЫ БИЛГЕЛӘР БЕЛӘН ЧАГЫЛДЫРЫЛА.

Мондый зоналарның чикләрен аерып алу әлеге зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү мәгълүмат-белешмә характерында була һәм федераль законнар нигезендә билгеләнүгә планлаштырыла торган чикләр һәм чикләүләр буларак карала. Территориянең максус шартлары булган зоналарның тулысынча яисә өлешчә ориентировка чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре әлеге зоналарда жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне суд тәртибендә дәгъва итәргә хокуклы.

6) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның максус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар якынча ориентир характерына ия һәм жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Россия Федерациясе суд практикасы нигезендә, территориядән шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында файдалануның максус шартлары булган зоналарның ориентлашу чикләре алынган очракта, жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә гамәлдә булмаган дип танылырга мөмкин.

Уңайлы зоналарга предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның, су белән тәэммин итү чыганакларын саклауның икенче өченче пояслары зоналарының, су басу һәм су басу зоналарының, радиотехник объектны тапшыручи чикләүләр зоналарының, территориянең максус шартлары булган зоналарның һәм подзоналарның федераль законнар нигезендә зоналар күләмнәре исәпләүләр һәм (яисә) табигый тикшеренүләр (улчәүләр) нигезендә билгеләнергә тиешле территориянең максус шартлары булган зоналарының һәм подзоналарының башка төрләре керә.

7) «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә территорииядән файдалануның максус шартлары булган зоналарын түбәндәгә төрләре билгеләнгән яисә билгеләнергә тиеш:

- эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары;
- электр чөлтәре хужалыгы объектларын саклау зоналары;
- газ бүлү чөлтәрләренең сак зоналары;
- сак зоналары һәм магистраль торбаүткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар;
- предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары.
- мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проектлары.

### **30.2. Су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары**

Су белән тәэммин итү чыганакларының санитар саклау зоналарының төрләре һәм күләмнәре «хужалык-эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэммин итү чыганакларын һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә билгеләнә.

Су белән тәэммин итү чыганаклары санитар саклау зоналарына (алга таба - ЗСО) ия. Санитария саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катый режимлы) сувалгычларның урнашу территориясен, барлык сүткәргеч корылмаларның һәм су асты каналының мәйданчыкларын үз әченә ала. Су белән тәэммин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясы күләме сакланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм жир асты суларын тиешенчә сакламаганда 50 м тәшкىл итә.

Беренче пояс чикләрендә югары көшшәле агачлар утырту рөхсәт ителми, сүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм кинәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.

Биналар, икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып, ЗСОның беренче поясыннан читтә урнашкан яқындағы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына яки чистарту корылмаларының жирле станцияләренә ағып төшүче суларны канализация белән жиһазландырылган булырга тиеш.

Икенче һәм өченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тәэмин итү чыганакларының пычрануын кисетү өчен билгеләнгән территорияне кертәләр.

Су белән тәэмин итүнен жир асты чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояслары чикләре исәпләү белән билгеләнә.

Санитария саклау зонасының икенче һәм өченче пояслары чикләрендә түбәндәгеләр тыела: туфрак катламын бозуга бәйле яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш (Роспотребнадзор идарәсенең территориаль бүлекчәсе белән мәжбүри килештерелгән очракта житештерелә); эшкәртелгән суларны жир асты оғыкларына утырту һәм каты калдыкларны жир асты байлыкларын эшкәртү; ягулык-майлау складлары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, сәнәгать ағынтылары, шламосаклагычлар һәм жир асты суларын химик пычрату куркынычын тәэмин итә торган башка объектлар урнаштыру; санитар саклау зонасында мондый объектларны урнаштыру жир асты суларын саклауда сакланган килеш файдаланганда гына рөхсәт ителә, жир асты суларын саклаганды, махсус чарапарны үтәгәндә, жир асты суларын чүпләүдән саклаганды, жир асты суларын саклаганды, жир асты суларын пычратуга контролльдә тоту органнарын исәпкә алып, Роспотребнадзорның санитария күзәтчелеге органнары бәяләмәсен исәпкә алып, санитария күзәтчелеге органнары бәяләмәсен исәпкә алып.

Шулай ук икенче пояс чикләрендә жир асты суларын микроб пычрату куркынычы тудыручи зиратларны, терлек каберлекләрен, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм башка объектларны урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманнары кисү тыела.

### **30.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары**

65 статья нигезендә. Россия Федерациясе су кодексы су саклау зоналары елгаларның, инешләрнең, күлләрнең, сусаклагычларның яр буе линиясенә тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын, суларының саегуын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләрдән гыйбарәт.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары урнаштырыла.

Елгаларның су саклау зоналарының, инешләрнең киңлеге һәм аларның яр буе яклау полосасының киңлеге тиешле яр сыйыгыннан билгеләнә.

Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы киңлеге аларның чишмә башыннан елгалар яисә инешләр өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 километрга кадәр - 50 метр;
- 10 километрдан 50 километрга кадәр - 100 метр;
- 50 километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 метрдан.

Су саклау зоналары чикләрендә түбәндәгеләр тыела:

- туфракның уңдырышлылыгын кейләү максатларында ағып төшүче сулардан файдалану;
- зиратларны, үләт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын күмү урыннарын, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру;
- заарлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, монца юлларда һәм юлларда каты өслекле махсус жиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми;

- автомобильләргә ягулык салу станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын урнаштыру (моңа, эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар һәм Су кодексы таләпләре үтәлгән очракта, автомобильләргә ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, суднолар төзү һәм суднолар ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә урнашкан очраклар керми), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен кулланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләрен урнаштыру, транспорт чараларын юуны гамәлгә ашыру;

- пестицидлар һәм агрохимикатлар өчен махсуслаштырылган саклагычлар урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;

- агым суларны, шул исәптән дренаж суларны ағызу;

- гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыкларыннан файдаланучылар тарафыннан тау бүлемнәренең жир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлемтекләренең жир асты байлыклары турындагы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрендә, 1992 елның 21 февралендәге РФ Канунының 19.1 статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очраклардан тыш). N 2395-1 "Жир асты байлыклары турында").

Су саклау зоналары чикләрендә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сулыкларны саегудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән су кануннарына һәм эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннарга ярашлы рәвештә, мондый объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, хужалык һәм башка объектларны эксплуатацияләү рөхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылма төрен сайлау эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнары ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм басудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэмин итә торган корылмалар дигәндә түбәндәгеләр аңлашила:

- үзәкләштерелгән су чыгару системалары (канализацияләр), явым-төшем суларын ағызу өчен үзәкләштерелгән су чыгару системалары;

- агып тәшүче суларны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән янғыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) жибәрү (агызу) корылмалары һәм системалары, әгәр алар шундый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса;

- агып тәшүче суларны (шул исәптән янғыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) чистарту өчен аларны чистартуны эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәэмин итә торган локаль чистарту корылмалары;

- житештерү һәм куллану калдыкларын жыю корылмалары, шулай ук агып тәшүче суларны (шул исәптән янғыр суларын, кар суларын, инфильтрация суларын, су юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан ясалган приемникларга чыгару (агызу) корылмалары һәм системалары.

Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агып тәшүче суларны чистарту корылмалары белән жиһазландырылмаган гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек яисә дача коммерциягә карамаган берләшмәләре территорияләренә карата, аларны мондый корылмалар белән жиһазландырган һәм (яисә) үзәкләштерелгән системаларга тоташтырган мизгелгә кадәр, эйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмый торган су үткәрми торган материаллардан ясалган приемниклар куллану рөхсәт ителә.

Яр буе яклау полосасының кинлеге су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кирегә авышу өчен 30 м яисә кире авышу өчен 0°м, 40 м тәшкил итә һәм 3°, 3° һәм аннан күбрәк авышу өчен 50 м тәшкил итә.

Елга, чишмә башыннан алып тамагына кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буе яклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнең чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы илле метр күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләуләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сөрү;
- юыла торган грунтларның өемнәрен урнаштыру;
- авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе линиясе буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буе полосасы билгеләнә.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасының киңлеге 20 метр тәшкил итә, мона каналларның, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосалары керми, аларның озынлыгы чишмәдән алып, 10 километрдан да артмый. Су каналларының, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосасының киңлеге, чишмә башыннан алып ун километрдан да артмаган инешләрнең озынлыгы 5 метр тәшкил итә. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында 5 метр киңлектәге яр буе полосалары чагылдырылмый.

Һәр граждан, хәрәкәт иту һәм анда булу өчен, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгы һәм йөзү чараларын жәлеп иту өчен, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан файдаланырга хокуклы (механик транспорт файдаланудан тыш).

Яр буе полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.

#### 30.4. Электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналары

Электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналары «Электр чөлтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренән файдалануның махсус шартлары турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары нигезендә электр чөлтәре хужалыгының гамәлдәгә линияләренең һәм корылмаларының сакланышын тәэмин итү өчен билгеләнә.

Электрүткәргечнең һава линияләре буйлап саклау зоналары жир һәм һава киңлеге участогы өслеге өлеше (электр тапшыруның һава сыйыклары терәкләренең биеклегенә туры килә торган биеклеккә) рәвешендә билгеләнә, бу кырый үткәргечләрдән электр үткәргечләр линиясенең ике яғында да артта кала торган параллель вертикаль яссылыklar белән аларның түбәндәгә ераклыкта:

- 1 кВ кадәр - 2 м;
- 1 дән 20 кВ - 10 м га кадәр;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 220 кВ - 25 м;
- 500 кВ - 30 м.

Электр тапшыруның жир асты кабель линияләре буйлап саклау зонасы жир асты байлыклары кишәрлеге өслегенең бер өлеше (электр үткәргечләренең кабель сыйыкларын салу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлектә) белән чикләнгән, кырый кабельләрдән 1 метр ераклыктағы электр тапшыру линиясенең ике яғында да калыша торган параллель вертикаль яссылыklar белән чикләнгән өлеше рәвешендә билгеләнә.

Сак зоналарында электр чөлтәре хужалыгы объектларының имин эшен бозарга мөмкин булган теләсә нинди гамәлләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән аларның заар күруенә яисә юкка чыгаруына китерү, һәм (яисә) гражданнарның гомеренә, сәламәтлегенә һәм физик яисә юридик затларның мөлкәтенә зыян китерү, шулай ук экологик зыян салуга һәм янгын чыгуға китерү тыела. Аерым алганды, тыела:

- электр чөлтәре хужалыгы объектларына керү өчен төзелгән юл һәм керү юллары чикләрендә теләсә нинди объектлар һәм предметлар (материаллар) урнаштырырга, шулай ук

теләсә нинди эшләр башкарырга һәм электр чөлтәре хужалыгы объектларына керүгә комачауларга мөмкин булган корылмалар төзөргә, мондый керү өчен кирәкле юл һәм подъездлар булдырымыйча;

- чүплекләр урнаштырырга;

- һөҗүм механизминары белән эш итәргә, авырлыгын 5 тоннадан артык киметергә, ачы һәм коррозион матдәләр һәм ягулык-майлау материаллары (жир асты электр линияләренең саклау зоналарында) агызып чыгаруны һәм агызуны башкарырга.

Электр чөлтәре хужалыгы объектларын саклау зоналарында 1000 вольттан артык киеренкелек белән, шулай ук түбәндәгеләр тыела:

- саклагычларны теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары, урнаштырырга яисә урнаштырырга;

- балалар һәм спорт мәйданчыкларын, стадионнарны, базарларны, сәүдә нокталарын, кыр становкларын, терлекләр өчен урыннар, гаражлар һәм барлык төр машиналар һәм механизминар стоянкаларын урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкару белән мәшгуль булмаган кешеләрнең күп туплануына бәйле теләсә нинди чаралар үткәрергә (электр тапшыруының нава зоналарында);

- саклагычларны теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары белән кушарга яки урнаштырырга.

Саклау зоналары чикләрендә чөлтәр оешмасын язмача рөхсәтсез түбәндәгеләр тыела:

- биналар һәм корылмалар төзү, капиталь ремонтлау, реконструкцияләү яисә сүтү;

- тау, шартлату, мелиоратив эшләр, шул исәптән жирләрне вакытлыча су басу белән бәйле;

- агач һәм куаклар утырту һәм кисү;

- йөк төялгән яисә юл өстеннән йөксез гомуми биеклеккә ия машиналар һәм механизминар йөрү 4,5 метрдан артык (нава электр линияләренең саклау зоналарында);

- 4 м дан артык биеклектәге авыл хужалыгы машиналарын һәм жиһазларын кулланып кыр авыл хужалыгы эшләре.

### **30.5. Газ бүлү чөлтәрләренең сак зоналары**

"Газ бүлү чөлтәрләрен саклау кагыйдәләрен раслау турында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2000 елның 20 декабрендәге 878 номерлы карары нигезендә газ бүлү чөлтәрләре өчен түбәндәге саклау зоналары билгеләнә:

а) тышкы газуткәргечләр трассасы буйлап - газуткәргечнең һәр яғыннан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

б) полиэтилен торбалардан жир асты газуткәргечләре трассалары буйлап, газуткәргеч трассасын билгеләү өчен, бакыр үткәргеч торбалардан 3 метр ераклыкта һәм капма-каршы яктан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

в) торбалар материалына бәйсез рәвештә мәңгелек тунгандың йөкләрдә тышкы газуткәргечләр трассалары буйлап - газуткәргечнең һәр яғыннан 10 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

г) аерым газ регулятор пунктлары тирәсендә - әлеге объектлар чикләреннән 10 метр ераклыкта үткәрелгән йомык линия белән чикләнгән территория рәвешендә. Биналарга төзөлгән газ көйләү пунктлары өчен саклау зонасы регламентланмый;

д) газуткәргечләрнең су асты кичүләре буйлап суднолар йөри торган һәм эретмәле елгалар, күлләр, сусаклагычлар, каналлар - су өслегеннән су өслегенә кадәр 100 м ераклыктагы параллель яссылыклар арасында төзөлгән су пространствосы участогы рәвешендә, газуткәргечнең һәр яғыннан 100 м га кадәр;

е) урманнар һәм агач-куак үсемлекләр буйлап уза торган бистәара газуткәргечләр трассасы буйлап - 6 метр киңлектәге просек рәвешендә, газуткәргечнең һәр яғыннан 3 метр. Газуткәргечләрнең жир өсте участоклары өчен агачлардан алыш торба үткәргечкә кадәр ара газуткәргечне эксплуатацияләүнен бөтен срокы дәвамында агачларның биеклегеннән ким булмаска тиеш.

Газ бұлғы чөлтәрләренең саклау зоналарына керә торған жир кишәрлекләренә аларның зааралануын кисетү яисә аларны нормаль эксплуатацияләү шартларын бозу максатларында түбәндеге чикләуләр (йөкләүләр) урнаштырыла:

- а) торак-граждан һәм житештеру билгеләнешендәге объектлар төзөргә;
- б) эксплуатация оешмалары белән килештереп, күперләрне, коллекторларны, аларда урнашкан газ бұлғы чөлтәрләре белән автомобиль һәм тимер юлларны шуши газұтқәргечләрне алдан алыш чыкмыйча жимерергә һәм реконструкцияләргә;
- в) газ бұлғы чөлтәрләрен жимерүдән саклый торған яр нығыту корылмаларын, су үткәрү жайламаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерергә;
- г) танып белү билгеләрен, контроль-ұлчәү пунктларын һәм газ бұлғы чөлтәрләренең башка жайламаларын күчерергә, заарларга, құмәргә һәм юкка чыгарырга;
- д) чүплекләр һәм складлар корырга, кислота, тоз, селте һәм башка химик актив матдәләр эремәләрен аерырга;
- е) саклау зоналарын борчырга һәм аларны йөкләргә, эксплуатация оешмалары персоналының газ бұлғы чөлтәрләренә керүенә, хезмәт күрсәтү һәм газ бұлғы чөлтәрләренең заарлануларын бетерүгә каршылық күрсәтергә;
- ж) ут кабызырга һәм ут чыганакларын урнаштырырга;
- з) авыл хужалығы һәм мелиорация кораллары һәм 0,3 метрдан артық тирәнлектә механизмнәр белән баз казырга, туфрак казырга һәм эшкәртергә;
- и) газ көйләү пунктларының, катода һәм дренаж саклау станцияләренең, жир асты коелары люкларының капкаларын һәм ишекләрен аcharга, телемеханика системаларын һәм электр белән тәэммин итүне кертергә яисә сүндерергә;
- к) чит предметларны, баскычларны сұрырырга, терәкләргә һәм жир өсте газұтқәргечләренә, киртәләргә һәм газ бұлғы чөлтәрләре биналарына бәйләргә, аларга менәргә;
- л) мөстәкыйль рәвештә газ бұлғуче чөлтәрләргә күшүлүрга.

Югарыда күрсәтелгән чикләүләргә туры килми торған урман хужалығы, авыл хужалығы һәм башка эшләр, жир оғығын бозуга һәм 0,3 метрдан артық тирәнлеккә туфрак эшкәртүгә бәйле булмаган эшләр, эшләр башланғанчы 3 әш көненнән дә ким булмаган очракта, газ бұлғы чөлтәренең саклау зонасында жир кишәрлекләре милекчеләре, хужалары яисә алардан файдаланучылар тарафыннан башкарыла. Газ бұлғы чөлтәрләренең саклау зоналарында жир кишәрлекләре өслеген бозу һәм 0,3 метрдан артық тирәнлеккә туфрак эшкәртү башкарыла торған алдагы пунктларда каралмаган хужалық эшчәнлеге газ бұлғы чөлтәрләренең эксплуатацияләү оешмасының язмача рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла.

### **30.6. Сак зоналары һәм магистраль торбаутқәргечләрдән минималь ераклык зоналары**

Россия Дәүләт техник күзәтчелек идарәсенең 1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы карары белән расланган магистраль торбаутқәргечләрне саклау кагыйдәләре нигезендә, магистраль торбаутқәргечләрнәң сак зоналарында тыела:

- танып белү һәм сигнал билгеләрен, контроль-ұлчәү пунктларын күчерергә, құмәргә һәм ватарга;
- люклар, калиткалар һәм кабельле элементтәнең хезмәт күрсәтә торған көчәйтү пунктлары, линия арматурасы узеллары, катод һәм дренаж саклау станцияләре, линия һәм күзәтү коелары һәм башка линия жайламалары ишекләрен аcharга, краннар һәм задвижкаларны аcharга һәм ябарга, элементә, энергия белән тәэммин итү һәм телемеханика торбаутқәргечләрнә өзәргә яки кертергә;
- чүплекләр ясарга, кислота, тоз һәм селте эремәләрен ағызырга;
- торбаутқәргечләрне жимерүдән һәм әйләнә-тире урынны - транспортлана торған продукциянең авария хәлендәге ташуыннан саклый торған яр буе нығыту корылмаларын, су үткәрү жайламаларын, жир һәм башка корылмаларны (жайламаларны) ватырга
- ут кабызырга һәм ачык яисә ябык ут чыганакларын урнаштырырга;

- сак зоналарын киртәләп алу яки киртәләү, торбауткәргечне һәм аның объектларын эксплуатацияләүче оешмаларга, яки алар тарафыннан вәкаләтле оешмаларга торбауткәргечләргә һәм аларның объектларына хезмәт күрсәту һәм ремонт ясау, аларда килеп чыккан аварияләрне, һәлакәтләрне бетерү эшләрен башкаруда комачауларга.

Торбауткәргечләрнең сак зоналарында торбауткәргеч транспорт предприятиеләре белән килемштермичә түбәндәгеләр тыела:

- теләсә нинди биналар һәм корылмалар төзегә,
- агачлар һәм куаклар утыртырга, салам жыярга, ат аbzарлары урнаштырырга, терлек асарга, балык промысел участоклары бүләп бирергә, балык, шулай ук су хайваннары һәм үсемлекләре табышы житештерергә, сугару урыны, корырга, боз кәтергә һәм әзерләргә;
- торбауткәргечләр трассасы аша юллар һәм кичүләр кору,
- автомобиль транспорты, тракторлар һәм механизмнар тукталышлары корырга,
- жиләк-жимеш бакчалары һәм яшелчә бакчалары урнаштырырга;
- мелиоратив жир эшләре башкару, сугару һәм киптерү системалары төзү;
- төрле ачык һәм жир асты, тау, төzelеш, монтаж һәм шартлаткыч эшләр башкару, грунт планировкасы ясау;
- скважиналар, шурфлар төзү һәм туфрак пробалары алу (туфрак үрнәкләреннән тыш) белән бәйле геологик-төшерү, геологик эзләнү, эзләү, геодезик һәм башка тикшеренү эшләрен башкару;

"СНиП 2.05.06-85\*.СП 36.13330.2012 нигезендә "Магистраль торбауткәргечләр" һәм СП 284.1325800.2016 "Нефть һәм газ өчен промысел торбалары". Эшләрне проектлау һәм житештерү қагыйдәләре» торбауткәргечләргә кадәр минималь ераклыктагы зоналарда түбәндәгеләрне урнаштыру рөхсәт ителми:

- торак пунктлар;
- дача йортлары булган коллектив бакчалар;
- аерым сәнәгать һәм авыл хужалығы предприятиеләре;
- кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хужалыклары;
- файдалы казылмаларны эшкәртү карьерлары;
- автомобильләр өчен гаражлар һәм ачык тукталышлар;
- халык күпләп жыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар h.б.);
- тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньнары; гидро-, электростанцияләр; I-IV класслы елга транспортының гидротехник корылмалары;
- чистарту корылмалары һәм су үткәргеч насос станцияләре;
- 1000 м<sup>3</sup> дан артык күләмдә саклана торган жиңел кабынып китүчән һәм янучан съеклыклар һәм газлар складлары; автомобильләргә ягулык салу станцияләре h.б.

### **30.7. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары**

Жирлек территориясендә агросәнәгать комплексы объектлары, пилорамалар, зиратлар, юк ителгән биотермик чокыр урнашкан, алар өчен санитар-яклау зоналары урнаштырылыш тиеш.

Күрсәтелгән объектлар өчен санитар-яклау зоналарының күләмнәре һәм чикләре билгеләнмәгән. Шуңа күрә шәһәр төzelешен зоналаштыру картасында бу объектларның санитар-яклау зоналары чикләре күрсәтелмәгән.

Күрсәтелгән объектларның санитар-яклау зоналарының санитар-яклау зоналарының санитар-эпидемиологик қагыйдәләре һәм СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 тарафыннан расланган «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-саклау зоналарының санитар-яклау зоналарының ориентлашу чикләре картасында жирлекнең генераль планын нигезләү материаллары составына керә торган территориянең маxус шартлары (булган нигезләмә) күрсәтелгән. Санитар-яклау зоналарының якынча чикләре

мәгълумати-белешмә характерда һәм гамәлдәге федераль законнар нигезендә әлеге чикләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне билгеләү өлешендә юридик көчкә ия түгел.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартандагы 222 номерлы каары нигезендә «Санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм алардан файдалану кагыйдәләрен раслау турында» 222 номерлы каары һәм 2018 елның 3 августындагы 342-ФЗ номерлы Федераль законның 36, 37 статьялары нигезләмәләре нигезендә санитар-яклау зоналары төзелешкә планлаштырылган, кеше яшәү тирәлегенә химик, физик, биологик йогынты ясау чыганаклары булып торучы капиталъ төзелеш объектларына (алга таба - объектлар) карата санитар-эпидемиологик таләпләрдән артып киткән химик, физик һәм (яисә) биологик йогынты объектлары контурлары өчен билгеләнгән очракта билгеләнә.

Санитар-яклау зоналары урнаштырылырга тиешле капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре атмосфера һавасын, объект контурларыннан атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәҗәләрен тикшеренүләр (үлчәүләр) үткәрергә һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәткә (аның территориаль органнары) кирәkle документларны беркетеп, санитар-яклау зонасын билгеләү турында гариза тапшырырга тиеш.

Санитар-яклау зонасын билгеләү, үзгәрту яисә туктату турындагы каарны кабул итәләр:

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт - санитария классификациясе нигезендә I һәм II класслы куркыныч объектларга карата, шулай ук санитария классификациясенә кертелмәгән объектларга карата;
- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнәң территориаль органнары - санитария классификациясе нигезендә III - V класслы хәвефлелектәге объектларга карата.

Санитар-яклау зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү мондый зона турында белешмәләр Бердәм дәүләт күчемсез милек реестрина кертелгән көннән билгеләнгән дип санала.

Санитар-яклау зонасы чикләрендә жир кишәрлекләрен түбәндәге максатларда файдалану рөхсәт итәлми:

- торак төзелеше, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәге объектлар, ачык типтагы спорт корылмалары, балаларның ялы оешмалары һәм аларны савыктыру оешмалары, рекреация билгеләнешендәге зоналар һәм бакчачылык алыш бару өчен урнаштыру;
- санитар-саклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яисә) биологик йогынтысы аларга карата билгеләнгән таләпләр нигезендә мондый чараларның, чималның, суның һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызылыгын бозуга китергән очракта, дарулар житештерү һәм саклау өчен кирәkle объектлар, сәнәгатьнең азық-төлек тармаклары объектлары, азық-төлек чималы һәм азық-төлек продукциясенә күпләп складлары, эчәргә яраклы су өзөрләү һәм саклау өчен сууткәргеч корылмалар комплекслары, азық-төлек продукциясе буларак алга таба куллану өчен билгеләнгән авыл хужалығы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәрту максатларында жир кишәрлекләреннән файдалану.

### **31 статья. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү**

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү «Махсус сакланылучы табигать территорияләре турында» 1995 елның 14 мартандагы 33-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә регламентлаштырыла.

«Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенә махсус сакланылучы табигать территорияләре юк.

## **32 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү**

Мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкаръләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәэмин итү максатларында билгеләнә.

Саклау зоналары чикләре мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты белән билгеләнә, ул текст формасында һәм күрсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектларының проекtlана торган зоналары һәм территорияләре чикләрен тасвиrlый торган карталар (схемалар) рәвешендә, әлеге зоналар чикләрендә жирләрдән һәм шәhәр төзелеше регламентларыннан файдалану режимнары проектлары белән билгеләнә.

Саклау зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкаръләрен) саклау зоналары турындагы нигезләмәне раслау турында» 2015 елның 12 сентябрендәге 972 номерлы карары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм башка норматив хокукий актлар белән җайга салына.

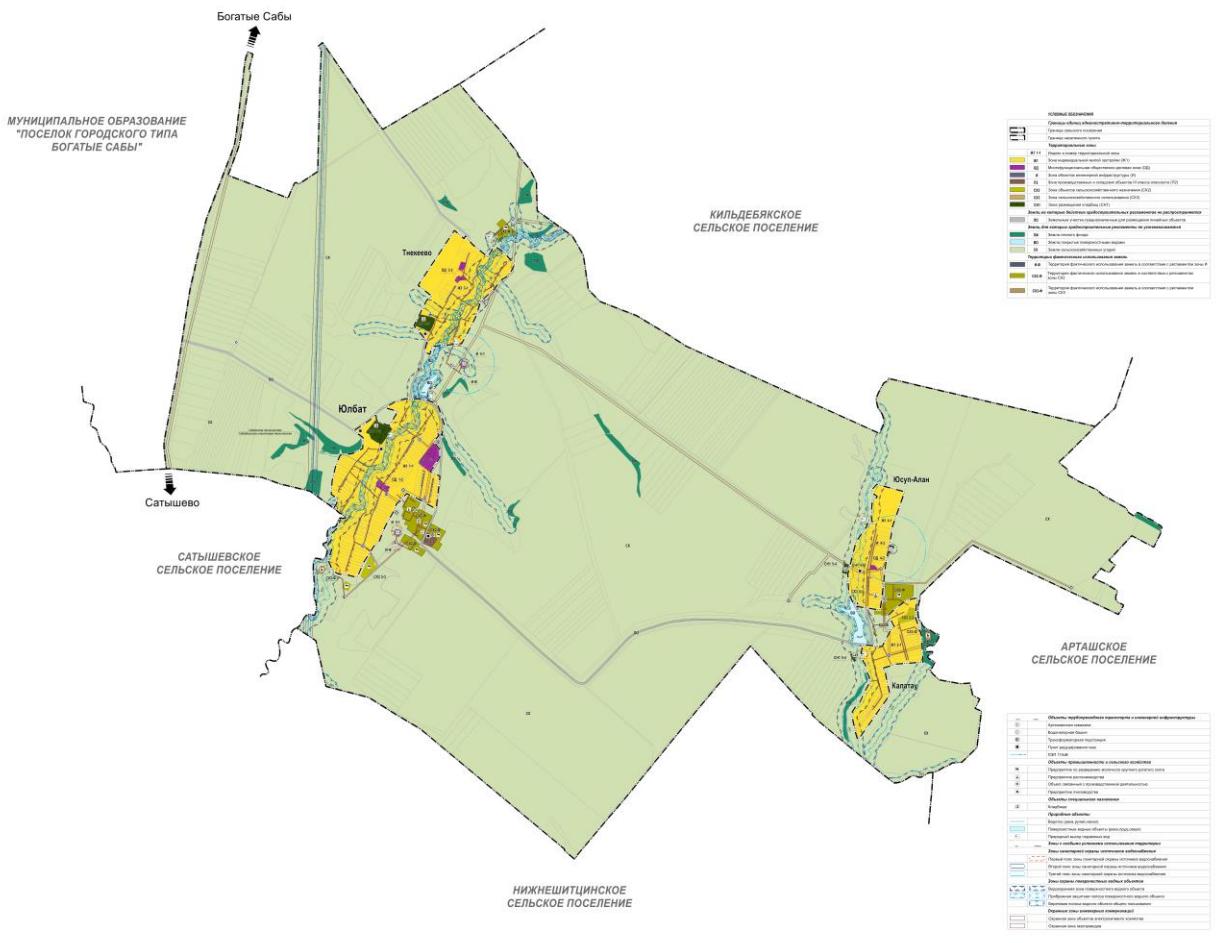
«Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә мәдәни мирас объектларын саклау зоналарының расланган проектлары юк.

**XI БҮЛЕК.** Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белэн территориияне минималь рөхсөт ителгэн дэрэжэдэ тээмин итүнөц исөп-хисап күрсэткечлэре һэм халык өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дэрэжэдэ үтэмле булу дэрэжэснөц исөп-хисап күрсэткечлэре

Россия Федерациясе Шэһэр төзелеше кодексы нигезендэ, территориияне коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белэн минималь рөхсөт ителгэн дэрэжэдэ тээмин итүнөц исөп-хисап күрсэткечлэре һэм халык өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дэрэжэдэ үтэмле булу дэрэжэснөц исөп-хисап күрсэткечлэре, шэһэр төзелеше регламенты составында шэһэр төзелеше регламенты билгелэнэ торган территориаль зона чиклэрэндэ территориияне комплекслы үстөрү буенча эшчэнлекне гамэлгэ аширу каралган очракта күрсэтелэ.

Чиклэрэндэ территориияне комплекслы үстөрү эшчэнлэгэн гамэлгэ аширу каралган территорииялэр «Юлбат авыл жирлеге» муниципаль берэмлэгэ чиклэрэндэ ачыкланмаган, шуна бэйле рэвештэ әлеге Кагыйдэлэр материалларында күрсэтелмэгэн.

ПРАВИЛА ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЯ И ЗАСТРОЙКИ ЮЛБАТСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ  
САБИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН  
КАРТА ГРАДОСТРОИТЕЛЬНОГО ЗОНИРОВАНИЯ. ЗОНЫ С ОСОБЫМИ УСЛОВИЯМИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ  
М 1:10 000



ПРАВИЛА ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЯ И ЗАСТРОЙКИ ЮЛБАТСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ  
САБИНСКОГО МUNИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН  
КАРТА ГРАДОСТРОИТЕЛЬНОГО ЗОНИРОВАНИЯ. ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЕ ЗОНЫ  
М 1:10 000

M 1:10 000

